

ORTUS,

PROGRESSUS, VICISSITUDINES, EXCISIO, ET RESTAURATIO, OLIM CUSTODIÆ, NUNC AB ANNO M. DCC. XXIX.

PROVINCIAE TRANSYLVANIAE ORD. MIN. S. P. N. FRANCISCI, STRICT. OBSERV. TITULI S. REGIS STEPHANI

EX

Gravissimis, Fidēque dignis Authoritatibus clara, ac succineta Methodo compilatus, primum in Urbe Orbis Capite revisus, castigatus, approbatus, & excusus Typis Reverendae Camerae Apostolicae.

EX VRBE SEPTICOLLE REDVX OMINE FAVSTO

HAC

SECUNDA EDITIONE

SUB GRATIOSISSIMIS AUSPICIIS

EXCELLENTISSIMI DOMINI COMITIS DOMINI

JOANNIS HALLER

L. B. DE HALLER-KÖ, SAC. CAES. REGIAEQUE CATHOLICAE MAJEST. CAME-

RARII, Status eiusdem Actualis, ac Intimi CONSILIARII, Principatus Transylvaniae, Partiumque eidem annexarum Regionis Principalis GUBERNATORIS &c. DOMINI, & PATRONI nostri GRATIOSISSIMI, COLENDISSIMI.

Cum Facultate Superiorum Luci familiaris Soli expositus.

Typis Ven. Conventus Csikiensis, ad B. Virginem Visitantem.



AUTHORITATES

Quibus per decursum hujus opellæ usi sumus, sunt hæc:

Actis Archi-Synodi Tyrnaviensis Anni 1629.

Manu-scriptis Patris *Gregorii Malom-falvi*, olim Ministri Provincia-
lis Provinciæ Hungariæ & *Mariæ* de Anno 1655.

Gregoriô Petô Scriptore Hungariæ Classico.

Istvánssió Scriptore Hungariæ Nominatissimo, & Classico.

Manu-scriptis Patris *Joannis Kajoni*, olim Provinciæ hujus Custodis,
propè coævi restorationis Custodiæ.

Chronicô Operis quadripartiti Illustrissimi Domini *Francisci Gon-
zaga* Episcopi Mantuani, & olim octennis Totius Ordinis Mi-
norum Ministri Generalis.





EPISTOLA DEDICATORIA.]

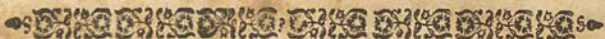
EXCELLENTISSIME DOMINE COMES.

Quemadmodum primam, & potiore[m] hujus operis partem, in qua cætera inter Summorum Pontificum quinque sæculorum, & gratiarum ab iisdem in Ordinem nostrum Seraphicum collatarum sit mentio, *EXCELLENTIÆ TUÆ*, tanquam Supremo Provinciæ Transylvanicæ *SYNDICO APOSTOLICO*, Summi Pontificis Delegato, jure me adscripsisse fateor; ita & hanc Libri secundam particulam; cui potius devovere, & dicare debuerim, præter *TE EXCELLENTISSIME DOMINE COMES HALLERIDUM* Daciæ gloriam, decus, & ornamentum, alium non reperi, nec aptius refugium invenisse me arbitror. Et non abs re, dum *TIBI* ex cunctis retrò *HALLERII* decori, non solum Sangvinis, sed & Virturum omnium hæredi præfens opusculum dedico. Si enim Inclytæ Familiæ *TUÆ*, à qua profapia descendis, & ad quam avita comite Virtute indies ascendis, in Divos pietatem confidero, tantâ erga Seraphicum Franciscum, ejusque Religiosam Sobolem invenio pietate, & benigna propensione captam; ut nullus hac in parte Inclytam Familiam *TUAM* anteverterit vel lato ungue. Possem hic, si in sæcularia retrospicere fas esset tempora, ex plurimis paucorum meminisse, me nisi meritò innata *TIBI* humanitas, inquilinæ Virtutis index, sobria laudum averſio, nec non ex parte mea adulandi periculum, & faciliè etiam

suborituræ in aliis invidiæ malum prohiberet, altum, & harpocraticum indicens silentium. Non itaque aberraverim, si hujus partus adhuc ex ipsis cunis sinistrioris fortunæ injuriis expositi tutelam à *TE* imploravero, eoque magis, cum jam non infirmum, sed saluum; non infantem, sed adultum; non rudem, sed excultum; probitatisque suæ delectissimis testimoniis abundè munitum *TIBI*, cui nunquam displicuisse comperi, summa cum fiducia obtulero, & consecravero. Suscipe igitur *COMES EXCELLENTISSIME*, & eâ quâ erga afflictos innata traheris benignitate, susceptum constanti fortitudine fove, & refove libellum. Utque *TIBI* boni Superi in præsentem Vitam omnis prosperitatis plenam, longævamque, & in futuro æternam largiantur, ex animo precatur

EXCELLENTIÆ TUÆ

Devotissimus Clientum, Author.



Decre-

*Decretum Sacræ Congregationis Generalis de Propaganda
Fide habitæ die 26. Novembris 1736.*

R Eferente R. P. D. Philippo de Montibus Secretario preces R. P. Pauli Györffi Ordinis Minorum S. Francisci Strictioris Observantiæ, Ex-Ministri Provincialis Provinciæ Transylvaniæ, supplicantis sibi concedi facultatem, ut Opusculum ab ipso exaratum, cujus titulus *Ortus, Progressus, Vicissitudo, Excisionis, & Restorationis olim Custodiæ: nunc ab Anno 1729. Provinciæ Transylvaniæ &c.* Typis mandari, & in publicam lucem edi possit, Eminentissimi Patres audita relatione R. P. D. Nicolai Antonelli Sacræ Congregationis super correctione librorum Ecclesiæ Orientalis Secretarii Revisoris deputati, hujusmodi Oratoris precibus benignè annuerunt. Datum Romæ ex Ædibus ejusdem Sacræ Congregationis die 7. Decembris 1736.

V. Card. Petra Præfectus.

Philippus de Montibus Secret.

Fr. Petrus Paulus à Cirignola Ordinis Minorum Stricteris Observantia S. P.
N. Francisci Lector Emeritus Ex-Provincialis Provincia S. Angeli, olim
Procurat. Generalis, & in hac Refor. Cismontana Familia V. Commissa-
rius Generalis; & Servus.

Dilecto nobis in Christo Rev. Patri Fr. Paulo Györffi nostra Reformata Provin-
cia Transylvania Ex-Ministro Provinciali, salutem, & Seraphicam be-
nedictionem.

CUM juxta Apostolicas, nostrique Ordinis Constitutiones revisum, & appro-
batum fuerit Opusculum à te compositum cui titulus Ortus, Progressus,
Vicissitudinum, Excisionis, & Restaurationis, olim Custodiæ, nunc
Provinciæ Transylvaniæ &c. tenore præsentium, ad salutaris obedientia me-
ritum, facultatem Tibi impertimur, quatenus servatis servandis illud typis
mandare possis, & valeas. Datum Roma in nostro Conventu S. Francisci Trans-
Tyberim, die 4. Mensis Januarii 1737.

Fr. Petrus Paulus à Cirignola
V. Commiss. Generalis.

Loco ✠ Sigilli.

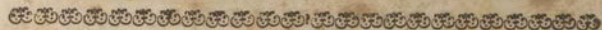
De mandato Paternitatis Suae Reverendissimæ

Fr. Franciscus Antonius Cirignola
Secretarius Generalis.

LISSU Reverendissimi Patris Joannis à Petrasitta Minorum Observantium Re-
formatorum Cismontana Familia Vice Commissarii Generalis Opusculum
quoddam, in quo Historia continetur Ortus, Progressus, Vicissitudinum,
Excisionis, & Restaurationis, olim Custodiæ, nunc ab Anno 1729.
Provinciæ Transylvaniæ Fratrum Minorum Stricteris Observantiæ, di-
ligenti discussione percurri. Quoniam verò in eo eruditus Author R. P. Paulus
Györffi ejusdem Provinciæ olim Minister, nihil quod Orthodoxa Fidei Dogmatibus,
aut morum honestati, aut Majestati Principum, vel in minimo detrachere mihi
videatur, pleræque verò de Statu Seraphici nostri Ordinis in iis Regionibus olim
florantissimi, bisque nostris temporibus quadantenus restituti scitu digna refe-
rantur, lacisque exponantur labores, qui pro animarum hæretica labe insectarum
ad

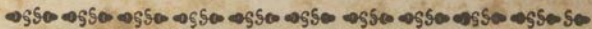
ad meliorem frugem reductione à prefatis Operariis Apostolicis, exantlantur, Opusculum hoc publicam mereri lucem existimo, atque ut typis quantum celerius fieri potest, tradatur exopto. Roma in Conventu S. Francisci Trans-Tyberim die 19. Junii 1736.

Ego Fr. Carolus Franciscus Briixensis,
Sac. Theol. & Controv. Fidei Lector
Gener. & Ordinis Scriptor.



Libellum, cui titulus est: Ortus, Progressus, Vicissitudinum, Excisionis, & Restaurationis olim Custodiæ, nunc ab Anno 1729. Provinciæ Transylvaniæ Fratrum Minorum Sancti Francisci Strictioris Observantiæ, de mandato Reverendissimi Patris Joannis à Petrasitta Vice-Commissarii Generalis, attentè percolui, & diligenter expendi, cùmque in eo nihil deprebenderim, quod historia veritati, bonisve moribus adversetur, ut typorum beneficium ad communem Posterorum eruditionem publicam in lucem prodeat dignum censeo. Roma ex Conventu S. Francisci ad Ripam Tyberis die 25. Aprilis 1736.

Fr. Dominicus à Clesio, Sac. Theol. & Controv.
Fidei Lector Emeritus, Supremæ & Universalis Inquisit. Rom. Qualificator.



J E S U M A R I A.

Opusculum de Ortu, Progressu &c. Provinciæ Transylvaniæ Authore Patre Paulo Györffi Min. Strictioris Observantiæ, de mandato Reverendissimi P. Jo. Benedicti Zuan-lli, Sacri Palatii Apostolici Magistri, attentè perlegi & cùm nihil, aut Fidei Dogmatibus, aut morum puritati dissonum contineat, imprimi posse censeo. Roma ex Seminario S. Pancratii hac die 9. Julii 1736.

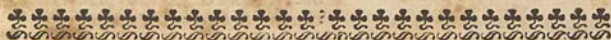
Fr. Romualdus à S. Juliano Carmelita exalceat.
S. Theolog. Lector, & Sac. Indicis Congr.
Consultor.

FACUL-

I M P R I M A T U R :

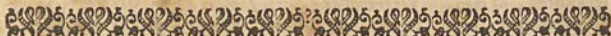
Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro Sacri Palatii
Apostolici.

N. Baccarius Episc. Bojanen. Vicesgerens.



I M P R I M A T U R :

Fr. Jo: Benedictus Zuannelli Ord. Prædicat. Sacri
Palatii Apostolici Magister.



FACULTAS ADM. RNDI. PATRIS MINISTRI PROVINCIALIS.

Quandoquidem præsens opusculum *Ortus*, *Progressus* &c. in Urbe
Orbis Capite revisum, castigatum, & approbatum, ac etiam
impressum fuerit; harum nostrarum vigore facultatem impertimur, ut
servatis omnibus servandis iterum recudatur, in quorum fidem has
manu propria, & consuetô Officii Sigillô munitas expediri iussimus.
In Conventu B. Virginis ad Nives Vetero-Claudiopoleos. Die 29. 7bris.
Annô 1737.

L.  S.

Fr. Ladislaus Bögözi
Minister Provincialis
m. p.

NB. In hac secunda editione nihil præstitum addendo, vel demendo,
sed emendatæ solùm mendæ Typographicæ, Ortographicæ, &
Grammaticæ; Correkti etiam salvâ substantiâ nimium obscuri sen-
sus unius alteriusque periodi, utpote pag. 6. §. 3. lineâ 7. Item
pag. 22. §. 1. Item pag. 25. §. 6.

ORTUS;

O R T U S,

Progressus, Vicissitudinum, Excisionis, & Restaurationis,
olim Custodiæ, nunc ab Anno 1729.

PROVINCIAE TRANSYLVANIAE

Fratrum Minorum S. P. N. Francisci Strictioris Observantiae.

P A R S P R I M A,

De veteri Custodia Transylvaniæ.

QUÆSTIO PRIMA PRÆLIMINARIS.

Quoniam exô invecus in Hungariam usque Ordo Minorum?

RELIGIONEM nostri Ordinis Seraphici introductam fuisse in Hungariam Annô 1240. à Pientissimo Rege *Bela* hujus nominis quarto, ex diversarum Provinciarum hujus Instituti Viris Religiosis, pietate, zelô, omnique virtute ornatissimis conflatam, quibus etiam rara liberalitate permulta excitavit domicilia. Brevi post hac Familia ista Religiosa in duas excrevit Provincias; unam *Sanctissimi Salvatoris*, ex Conventibus septuaginta duobus constantem, in decem Custodias pro faciliiori gubernio distributam.

Alteram *Sancta Maria*, quæ Conventus quinquaginta tres in octo Custodias distributos numerabat, quarum una erat in *Transylvania*, habens quinque Conventus: *Cibiniensem*, *Bisztriciensem* ab aliquo Episcopo Transylvaniæ, cujus nomen usque nunc ignoratur, collatum Fratribus *Minoritis*: Decipi verò illos, qui ex vocabulo *Minorita* contendunt, illum fuisse Fratrum Minorum Conventualium, illud enim nomen non est ipsis quid speciale, sed genericum omnibus Fratribus Minoribus, cujuscunque demum sint Congregationis. *Fori Sæculorum*, aliàs *Mares-Vásárbely*, primitus fuit Fratrum Minorum Conventualium, sed Annô 1446. tempore, & autoritate *Eugenii IV.* Summi Pontificis, Ministri verò Provincialis Patris *Pauli de Zech*, datus fuit nostris. *Szász-Váro-siensem* fundatum à Pientissima Regina Hungariæ *Elisabetha* Consorte *Caroli Primi*, & Matre *Ludovici Primi*, Regum Hungariæ, Annô circiter 1370. cujus quidem Reginæ cùm nobis memoria subeat, opere præti-

um existimavimus in gratiam nostri Generis, singulare quidpiam de ipsa, tam memoriâ, quàm scriptis proditum in lucem proferre.

Hæc tamen usque nunc non sit inter Sanctas Canonicè relata, pro Beata tamen non immeritò habetur, cujus Reliquiæ usque in præsentiarum apud Moniales *Posonienses* Ordinis *S. Clare* Virginis habentur in veneratione. Fertur de ipsa, quòd dum quadam vicè Romam ingrederetur, (quòd annò, vel cujus Pontificis ætate, adhuc ignoratur,) omnes Campanæ sinè extraneo motore pulsaverint, cui inde discedenti Summus Pontifex notabilem partem Reliquiarum *S. Mariæ Magdalene* dono obtulit, quæ usque hodie in Monasterio mox dictarum Monialium singulari habentur in honore, Fertur etiam de eadem, quòd dum Sorores Ordinis *S. Clare* Budâ, *Posonium* tumultuariè quasi fugerent, ejusque ossa ibi reliquissent, apparuit iisdem in via, hæc verba proferens: Redite Budam, measque Reliquias vobiscum auferte, nam ubicunque illæ vobiscum fuerint, nullum in temporalibus, aut spiritualibus patimini detrimentum. Reversæ itaque dictas Reliquias deportaverunt in Conventum suum *Posoniensem*. Testabatur hæc Annò 1650. Soror Anna *Francisca Csáki* se audivisse olim à Sororibus quibusdam senioribus jam vitâ sanctis

Quintus proximè dictæ Custodiæ Conventus fuit *Pöka-falviensis*. Hæc de Custodia Transylvanica Provinciæ *S. Mariæ* Hungariæ sufficiens, cum jam pridem mutuo ambarum Provinciârum consensu certas ob causas in unam, cum Custodia Provinciæ Sanctissimi Salvatoris coaluerit. Nunc de Custodia hac *Salvatoriana*, quantum licuerit, breviter differemus.

Antequam dictæ duæ Custodiæ in unam coalescerent, Transylvanica Provinciæ Sanctissimi Salvatoris, sequentes quindecim numerabat Conventus: *Csik-Somlyóviensem*, *Claudiopolitanum*, *Alba Ecclesiensem* seu *Fejér-Egyháza*, *Fel-falviensem*, *Vajda Hungariensem*, *Szász-Városiensem*, *Szász-Seb-siensem*, *Bákóviensem* in Moldavia, *Tergovistiensem* in Transalpina, *Caransebesiensem* in Banatu *Tömösváriensi*, *Tempti*, seu *Teremi*, *Tövisiensem*, *Coronensem*, *Medgyesiensem*, & *Udvarhelysiensem*, de quorum erectionibus, foundationibus, everisionibus, & restitutione infra agemus.

Undenam verò traxerit nomen *Salvatoris* nostra antiqua Provincia, varii variè de hoc senserunt, inter quos opinio Illustrissimi Domini *Francisci Gonzagæ* olim totius Ordinis Fratrum Minorum octennis Ministri Generalis, expositi Episcopi *Mantvani* nobis haud displicet, qui Chronica

nicæ suæ quadripartitæ parte secunda, pag. 581. hanc assignat rationem, quòd Deus Teroptimus Maximus, Annò à Nativitate Domini 1456. Mensis verò Augusti octavâ, quæ gloriosæ Transfigurationi Salvatoris Nostri (olim fortassis illo die celebrabatur, aut in *Gonzaga* error est Typographicus, cum in Hungaria pridem sextâ Augusti celebretur) sacra erat, paucissimis cum millibus Christianorum sub B. Patre *Joanne Capistrano*, eorum Vexillifero, strenuo Duce, ac eximio Nominis Jesu Præcone, ad *Albam Gracam*, nunc *Belgradum* dictum, adversus centum quinquaginta millia Turcarum ad invocationem Sanctissimi Nominis Jesu, quòd Salvator interpretatur, gloriosam victoriam, non sine interventu miraculi concesserit, ansam fuisse dicto B. Patri Provinciam hanc Seraphicam *Salvatorinam* denominare.

Tamet si brevitati studere in votis habeamus, non dubitamus tamen banevolo Lectori rem gratam nos facturos, si dictam expeditionem aliquantulum ex alto repetamus. Mahometes ex Ottomani Genere septimus *Turcarum* Rex, *Constantinopoli* maximo cum Christianæ Reipublicæ luctu, Annò à partu Virgineo 1453. expugnatâ, ex immodica animi elatione spes maximas concipiebat, *Europam* quoque suo subjugandi Imperio, quò etiam cum ingenti exercitu sese transferre parabat; Quod cum *Nicolaus* Quintus Summus Pontifex Catholicæ Ecclesiæ pientissimus Pastor certa relatione accepit, *Pannoniis* *Mysisque* admodum timeret, quibus amissis, de Christiana Republica sapienter actum esse arbitrabatur, Sacrosanctæ militiæ igitur saluberrimum promulgat edictum, quò quidem omnes, qui Sanctissimæ Crucis tesseram ultrò sumpturi erant, gratuitæque facturi stipendia, integra delictorum omnium impunitate donandos adsignificavit, quin & B. *Joannem Capistranum* Virum Sanctissimum, & ad excitandos in id Populos dicendi copiâ, vitæque probitate idoneum in *Germanos*, *Hungaros*, *Polonosque* destinavit, ut ad sacram expeditionem suis declamationibus Populos cohortaretur, qui suscepta sacra peregrinatione, ubi *Padum* trajicere vellet, & à Portitore constanter repelleretur, eò, quòd interdictâ è Seraphica Professione pecuniâ careret pro Naulo exhibendâ, expansum super undas Mantellum cum Sociis confedit, & quâdam veluti naufragii tabulâ in ripam alteram cum avari Portitoris stupore divina ope trajecit.

Cum jam in Germaniam usque *Viennam Austriæ* feliciter penetrâisset, Seraphicam Observantiam mirificè propagavit, multæque in *Noricis*,

Germanis, Sarmatis, & Pannonibus Monasteria construxit, langventémque jamjam Dei timorem, & cultum Divinum instauravit, justúmque exercitum Cruce signatorum ex his Regionibus pro dicta expeditione confluxit. Hac ipsa tempestate, cùm Illustrissimus Comes *Joannes Corvinus*, Hungariæ Pater, vindæxque Christiani nominis, ad *Ladislaum* hujus nominis Quintum Hungariæ Regem *Viennam* profectus esset, ibique B. Patris *Capistrani* (à quo ad inferendum Turcis Bellum, veluti à stimulo Divino incitabatur) Sanctitatem prægustasset, compositis rebus, illum in Hungariam secum deduxit, ut ipse humanis, alter verò Divinis intenderet rebus.

Rumor mox affertur, *Mahometem* jam superatò *Hemò* per *Triballos*, & *Istrum* centum, & quinquaginta hominum millia ducere ad obsidendam *Albam-Gracam*. Illustrissimus verò Comes *Joannes Corvinus*, & Beatus *Joannes Capistranus* infractò animò cum suis uterque Exercitibus properat. Obsidetur *Alba*, Barbarus oppugnationem adoritur, quatit die, noctûque mœnia, nihilque otii Civibus reliquum facit. Beatus *Joannes Capistranus* ex adverso Crucifixum amplexus ad salutare prælium suos suppliciter hortatur, Divinamque illis opem adpromittit. Pientissimus *Corvinus* cum suis pugnat acerrimè, sed superveniente nocte prælium interrumpitur, & altera luce redintegratur; Post hanc pugnam, quæ viginti quatuor horis, sinè ulla intermissione durabat, *Mahometes* quadraginta quatuor Militum millia amisit, paucissimis Christianis interim desideratis; Amisissis pariter omnibus belli tormentis, usque adeò ingemuit, ut præ vitæ molestia venenum sibi porrigi jussit: Quod cùm amici recusarent, timidus, remissus, ac pectore saucius sub papilla, incensis Castris turpem arripuit fugam, neque venerat animò tam elatò, quàm abiit consternatò. Et qui se *terrorem Orbis* edixerat appellandum, à parva fufus, fugatúsque est manu.

Percelebris hæc victoria, absque ulla ambage virtuti Divinæ adscribenda venit, cùm multa cælorum corpora, sinè ullo vulnere reperi-
ta fuerint; Ex qua quidem victoria ad Salvatoris Imaginem, ac tremendum Nomen *JESU*, maxima Hungaris accessit devotio. Rationabiliter igitur deducimus ex dictis, B. *Joannem Capistrinum* duabus Pro-
vinciis Hungariæ, nomina indidisse, uni, *Sancte Maria*, alteri, *Sanctissimi Salvatoris*, qui à *Nicolao Quinto* Summo Pontifice, Annò 1455. in *Germaniam* missus fuerat, rebúsque ibi confectis, has quoque partes per-

peragrans, modò dictas Provincias reformavit, ac Regularem in eadem introduxit observantiam.

Q U Æ S T I O S E C U N D A.

Quamdiu duravit antiqua Custodia Transylvanica Sanctissimi Salvatoris, quidque cum illa successu temporis actum?

§. I.

NON judicamus nos rem ingratam facturos, si benvolo Lectori quidpiam de rebus Hungariæ paucis proposuerimus, antequam ad scopum propiùs accedamus.

Posteaquam Turca juratus Christiani nominis hostis, Annò 1453. captâ *Constantinopoli*, adjacentia etiam circumquaque Regna suo subjûgasset Imperio in viciniam Hungariæ penetravit, ubi perfidissimus Vicinus non contentus feliciores Regni partes in dies sibi subjicere, donec etiam coronatum Regem *Ludovicum*, & septem Insulatos Pontifices, Archi-Episcopos *Strigoniensem*, & *Colocensem*, Episcopos *Varadiensem*, *Pétsiensem*, *Jaurinensem*, *Csanádiensem*, & *Bosnensem* cum plurimis Regni Proceribus uno die, eodémque conflictu in campo *Mobácsiensis*, Annò 1526. deleteret; Qua clade duo exitialia mala intulit Hungariæ, unum, quòd Coronam ejus sciderit, alterum, quòd Fidem etiam Romano-Catholicam penè exciderit; Coronam, quia cum in electione Successoris Regni Proceres laborant, dissidiò inter ipsos ortò, pars una *Ferdinandum Austriacum* absentem in Regem adscivit, pars altera *Joannem Zapolium* Vajvodam Transylvaniæ præsentem delegit, quem tamen Regale Solium capeffentem, *Ferdinandus* manu validiore superveniens extrusit. *Istvanff. hist. hung. lib. 8.*

§. II.

Z*apolius* Sulimanni Turcarum Imperatoris nuper triumphantis auxilio fretus, contra *Ferdinandum* toties, quoties necessitas postularet sese vindicavit quoad vixit, facinusque hoc iniquiore cumulavit, dum filiolum infantem ex suo nomine *Joannem* vocatum, morti

proximus *Sulimanno* in tutelam commendavit, quo sub titulo perfidissimus Tutor, *Budam* Regalis Solii Metropolim pro Regia Prole conservandam extunc placidè intravit, facisque diu cum maximo rei Christianæ detrimento tenuit, quo ex tempore victoriis tumens, *Transylvaniam* quoque tributariam faciens, Regibus Hungariæ terga vertere, & contra eos toties, quoties juberet arma stringere coëgit.

§. III.

Idem Tyrannus, clade mox memorata occasio fuit, ut Fides Romano-Catholica, in tota Hungaria penè exscinderetur, nam ubi duo Reges mutuò armis sese insectantur, concomitantibus partium studiis, ut unusquisque ipsorum sibi adhærentes, in officiis ac fidelitate ad interim continere possent, sepositâ tantisper curâ avitæ Religionis, dissimulant quam quisque sequi velit nuper invecam, & jam gliscentem Religionem.

Invisibilis quoque humanæ salutis Adversarius, capta hac occasione pro suo Regno dilatando consilia init, vires exerit, bellumque insensus movet, altum Piscatorum imitatus, qui uncò, escâ Piscibus gratâ, cooperitò incautos decipere consueverunt; Non secus, & hic versutissimus animarum Piscator Diabolus, temporalium bonorum immodicò desiderio inescans animos, quò eorum gratiâ, & Cœlo, & ipsi Deo facilius nuncium mitterent, omni conatu adlaboravit, in his vel maximè rerum circumstantiis, ubi bonis aliorum absque sui labore, & industria partis, potiri quousquisque posset. Primores, potentioresque Regni Proceres inescavit possessionibus, Bonisque Ecclesiasticorum non modò vitâ functorum Antistitum, verum etiam superstitum, tam præsentium, quàm etiam absentium violenta manu arreptis, & inter sese divisis.

§. IV.

NE verò hujusmodi bonorum usurpatores sibi conscientiam, scrupulumque mordentem facerent, nova dogmata *Arrii*, *Lutheri*, & *Calvini* sub tempestate disturbiorum, armorumque strepitu sub hæc tempora in Hungariam invecam amplectuntur, quorum Præcones, pari passu, codémque tenore spargunt, Arces, Castella, Pagos, aliásque Bono-

Bonorum temporalium fundationes, ab Ecclesiasticis, & Religiosis non licitè possideri, eò, quòd Apostoli hujusmodi bona non possederint, ideòque jure merito eos talibus privari, ac Apostolico vivere more conveniat. Dum igitur alius Magnatum post *Lutherum*, alius post *Calvinum* ad placitum abeunt, ecce totus *Vulgus* ad libertatem pronus eosdem certatim, & plaudendo sequitur, sese invicem sic cohortantes: Non amplius tot festa recolenda, tot jejunia observanda, Præcepta Decalogi observatu impossibilia, & quid non? sufficere proinde etiam pejerando asserere, crederèque sese de numero esse Electorum, etsi scelleratissimè quis vixerit, vitamque pari clauferit eventum.

Latam hanc, & spatiosam viam tota serè *Hungaria* cum *Transylvania* brevi temporis intervallo est ingressa, adeò, ut nulla Civitas, Oppidum alicujus considerationis nullum, vel Vicus reperiatur horum novorum, ac plausibilem dogmatum expers, præsertim in *Transylvania*, paucis exceptis, de quibus infra.

Q U Æ S T I O T E R T I A.

Quibus partibus Transylvaniæ nova Dogmata incendium intulerint?

§. I.

Q Uod arundinetis succenso plerumque evenire consuevit, ut ventò concitatò, copiosiores ejus partes vehementiori flamma concrementur, ubi non tantum stipitibus in medio incendii consistentibus, & ad resistendum validioribus, sed etiam fruticibus tenuioribus flammâ in aliam partem deflectâ parçitur: Non secus contigisse experimur Regno *Transylvania* in præpropere conflagratione antedictorum Dogmatum: Nam dum copiosiores partes, ut sunt *Urbes murate*, *Oppida*, ac *Pagi* amplexu mutuo, animòque promprò huic incendio cedunt, Domini Catholici, quamvis passim ad instar firmissimorum stipitum in medio confisterent, unà cum tenuioribus fruticibus antiquis Hungaris, quos *Siculos* nominant imperterriti, constantèque in Fide Romano-Catholica, à suo S. Rege *Stephano* accepta, usque ad præsens perseveraverunt.

§. II.

§. I I.

IN Sede Siculicali *Maros*, duæ Matres Parochiæ cum sex Pagis, *Hodos*, *Kőszvényes*, *Jobbágy-teleke*, *Dimény-báza*, *Mikbáza*, & *Kőszvényes Remete*, salvæ, & integræ permanferunt, duæ aliæ Filiales, *Szováta*, & *Sellye* incendio cesserunt, quarum prima tota à Fide excidit, alterius media pars, sed *Szováta* propitiis Superis brevi reducta, *Sellye* adhuc manet dismembrata.

In Sede Siculicali *Udvarhely* Matres Parochiæ sex manserunt salvæ, & inco ruptæ, duarum verò *Korond*, & Oppidi *Udvarhely* pars dimidia leprâ infecta est.

Sedes Siculicales *Csik*, *Gyergyó*, & *Kápszon*, quæ ex parte gremii *Transylvania* profundissimis sylvis, & alpibus, ex parte verò *Moldavia* longè maioribus, & ut plurimum carpaticeis circumsepiuntur, à prima suæ ad Fidem Catholicam conversionis ætate, usque in præsentiarum cum numerosissimis, & amplissimis Parochiis, nec non Conventu nostro *B. V. Visitantis* in corde dictarum Sedium antiquitus erecto, ab omni hæreseon labe illasæ, virginésque permanferunt.

§. I I I.

MIrum sanè, & nonnisi peculiari Dei providentiæ attribuendum, quòd dictæ Parochiæ in avita Religione perdurare potuerint ob continuam disturbiorum injuriam, eò præsertim, quòd à Reverendissimis Dominis Ordinariis ob dictas rationes fugitivis, proscriptis, & absentibus, submissione Ministrorum salutis, per octuaginta, & plures Annos ad votum juvari non poterant, usque ad mortem Principis *Bethlemii*; Unde tanta Sacerdotum exorta inopia, ut Viri Sæculares Parochorum vices agerent pluribus in locis, iis tantum exceptis, quæ propria essent Presbyterorum.

§. I V.

Libet hic ad propositum quidquam memorabile, & in rudi Populo laudabiliter gestum inferere. In districtu quoque *Clandiopolitano* quatuor Parochiæ remanserunt in hæreseos incendio illasæ, nimirum:

Mono-

Monaster, Fenes, Bács, & Jegenye, quarum hæc, eum per aliquot tempus in luctuosissimo illo Ecclesiæ statu Ministrum Catholicum pro se nullatenus nancisci posset, nec inter Parochianos quisquam literas nōset, proximi Pagi *Egeres* Ministrum factionis Calvinianæ conductum tenuit eo fine, ut statis diebus adveniens, Festos dies, jejuniæque eis denunciaret, baptizaret, matrimonio copularet, & mortuos sepeliret, sed nequaquam præsumeret eis concionari, vel Imagines tangere. Unde vice quadam contra pactum gradus Altaris conscendenti, & exhortationis verba facere volenti, dictum est à valentiori Rustico *Varga Boldisár* nuncupato: tace, descende, & exi sponte, quia invitus exibis, serva tuum pactum &c. Hæc refert Religiosissimus, ac integerrimæ fidei Vir nostræ olim Custodiæ emeritus Pater, *Joannes Kajoni*, qui ab eodem Heterodoxo Ministro, inque jam dicta Ecclesia fuit baptizatus. Perseverantia in vera Catholica Fide hujus simplicis Populi, soli, & speciali Divinæ providentiæ, necnon *S. Michaëlis* Archangeli tutelæ, cujus honori dicta Ecclesia Sacrata existit, attribuenda venit.

§. V.

IN hujus conflagrati arundineti Transylvanici medio fuere passim præpotentes Proceres Catholici, Nobilitasque singularis, quibus flamma non plus, quàm tribus Pueris in Babylone nocuit, qui tanquam validissimi stipites pro Columnis Ecclesiæ steterunt, pro quorum Spirituali subsidio, & consolatione, juxta temporum angustiam Deus Ter optimus, & Maximus providerat in tribus Parochiis (præter Siculicales) scilicet: *Albenfi*, *Monasteriensi*, & *Szilágy-Somlyóviensi*, in quibus publica Regni Constitutione Sacerdoti Catholico, more suo sacra facere liceret, quo pro Festis solemnioribus dicta Nobilitas confluere solita fuit; Verùm quia hæc facultas debilibus, infirmis, moribundis, aliisque legitimis causis præpeditis, non satis patrocinebatur, & stricta nimis visa est, eò vel maximè, quòd cum reliquis Religiosis Ordinibus, Fratrum quoque *Minorum Regularis Observantia* Provinciæ *Sanctissimi Salvatoris* Custodia *Transylvanica* adeò esset excisa, ut eorum etiam unicus, & principalior Conventus *Csik-Somlyóviensis* B. V. *Visitantis* (ex quo ferventissimi salutis animarum Zelatores, etiam cum apertissimo vitæ discrimine excurrere con-

(severant) aliquoties Religiosis vacuus, à Sæcularibus inhabitatus, custoditusque fuerit; Ideo modum adinvenit sæpè dictus Potentatus Catholicus ampliandæ suæ spiritualis consolationis, pro illa rerum circumstantia, præcipuè per Religiosos Ordinis S. *Francisci Strictioris Observantiæ.*



P A R S S E C U N D A,

De Restauratione veteris Custodiæ.

Q U Æ S T I O P R I M A.

*Quando, & quomodo nostræ Religioni post disturbia hærescos passus
sit apertus?*

§. I.

MIGRANTE è vivis Principe *Bethlemio*, Annò 1629. qui *Hungariu* Turcarum auxilio toties bellò presserat, & Conjuge sua *Catharina* Brandeburgensi, in Gubernio ad tempus sedente, latum est, ut Patria à strepitu armorum, tantisper sileret. Tunc Domini Magnates *Stephanus Kovácsófszi* Cancellarius Regni, *Michaël Tódalagi*, supremus Capitaneus Sedis *Maros*, *Christophorus Bálintfi*, Thesaurarius *Bethlemii*, & alii plures, qui Columnæ Catholicæ Fidei in hac Patria videbantur, miserandam Ecclesiæ suæ sortem ob maximam inter alia, præcipuè Sacerdotum, ac Religiosorum Virorum penuriam, amarò nimis, dolentique animò ferentes, communicatò inter se consiliò, duplicem huic malo occurrendi aggressi sunt viam. Unam. scribendo Ministro Provinciali Provinciæ *Sancissimi Salvatoris* Hungariæ pro succursu ferendo (subaudi ex justitia) suo Conventui *Csikienfi* Fratribus vacuo. Alteram, scribendo itidem Ministro Provinciali Provinciæ . . . ejusdem Ordinis, quatenus, & ipse in hanc non suam *Custodiam*, ut prior, sed ex charitate unum, vel alterum par Fratrum suorum dignaretur eis transmittere, gratiâ Divini Sacrificii, & excipiendarum Confessionum eorum, qui linguam novissent Latinam.

Pro majori claritate, ac compagum præsentis Opellæ exactiori coherentia, oportebat hic Patrum alterius Provinciæ, & Nationis Nomina, Cognomina, consilia, molimina, & conatus ad unguem prosequi, hac præcipuè de causa, ne videremur tantùm fabulari, & commentì quidpiam pro veris supponere; sed cùm conscientiâ admodum timoratâ teneremur, neque velle possemus, ut occasione Opusculi præsentis à pusillis scandalum quoquomodo acciperetur; Æmulum nostrorum

Cognomina, nec non Provinciæ, cujus Alumni exstiterant, quantumcunque fieri potuit luci publicæ lubentes subduximus.

Rem nihilominus nostram (ut infra patebit) & molestias, quas Patriæ, ac *Custodia* proprii Filii, duobus propè lustris pertulimus compendiario tantum, & quasi Iliadem in nuce clausam offeremus.

§. I I.

Non sunt fraudati utrinque suò intentò Domini Catholici, nam Pater Provincialis Provinciæ *Sanctissimi Salvatoris*, Annò 1629. duos Patres natos in *Transylvania*, *Nicolaum Somlyai*, & *Martinum Szeredai*, exemplaris vitæ Religiosos pro majori securitate in vestibus sæcularibus submisit, plures etiam missurus, quantocius sibi per copiam Fratrum liceret. Neque apud alterum exteræ Nationis, & Provinciæ Ministrum, nam, & is Annò 1630. in vestibus sæcularibus misit eis virum probatæ vitæ *Stephanum* a. cum tribus sociis Sacerdotibus, *Seraphino* a. *Mariano* a. & *Elia* quorum duo posteriores Patriam exossi, vitæque aulicam apud Magnates habitando pertæsi, brevi post tempore in suam sunt reversi Patriam.

§. I I I.

Duo Constantiores Patres, *Stephanus* a. & *Seraphinus* a. Annò, quò Senior *Rákóczius* Princeps Solium capeßendi gratiâ *Albani-Juliani* solemnî pompa introduceretur, Religiosas vestes reinduendo, ad contuitum novî Principis in publica platea se ipsos stiterunt, ut sese in Regno inventos comprobarent. Interea Pater *Stephanus* a. à Sacra Congregatione de *Propaganda Fide* obtentis facultatibus, Missionum Præfectus instituitur, recusansque in aulis habitare, Parochiam Curatò vacantem in Sede Siculicali *Mayos-Köszvényes* vocatam, lingvæ quamvis & ipse, & socius ignari intraverunt, ubi dum Deo, & animabus, dies, noctesque inserviunt, ecce Divino planè nutu factum, ut ex Provincia Hungariæ S. *Maria* Ordinis Seraphici Frater quidam Laicus Professor *Casimirus Domokos*, ex proximo Pago *Szováta* oriundus Religiosus exemplaris, & commodè literatus, Parentes visitandi, & ad Fidem Catho-

Catholicam reducendi studiò adveniret, qui jungens se duobus dictis Patribus, cœpit eis esse pro lingua, pedibus, ac manibus, in conqui- rendis vitæ necessariis, sermonemque exhortationis ad Populum facti- tare.

Exinde pro stabiliiori *Missionis Apostolica* loco, quàm esset dicta Pa- rochia, in Pago *Mikbaza* filiali mentionatæ Parochiæ, à quodam Nobili *Georgio Márkodi* Domum desertam cum suo fundo nobilitari procurave- runt, ibique Annò 1635. Ecclesiolam pro cultu Divino, & sepultura Nobilium ex muro construere cœperunt. Ad cujus latus nonnullas eti- am Cellulas ex lignis exstruere; circa quæ, & Operarios conducendos, Frater *Casimirus Domokos*, zelò Dei, & Patriæ stimulatus, lingvæ, lo- corumque expertissimus, omni cum sollicitudine desudavit, ita quòd, si quandòque Murariorum, vel operariorum quisquam deficeret, ipse ejus vices illicò promptus, & hilaris exciperet.

§. IV.

INterea dum hæc fiunt, Patres, & Fratres Provinciæ *Sanctissimi Sal- vatoris* in Conventum suum *Csikiensem* adventantes, cœperunt adeò multiplicari, ut jam essent septem Sacerdotes Concionatores, & qua- tuor Fratres Laici Professi. Inaudiens itaque Populus Catholicus mul- tiplicari Alumnos *Ordinis Seraphici*, simulque intelligens in Sede *Maros* ad Pagum *Mikbaza* pro Fratrum habitatione Domicilia construui, plu- rimùm gavisi, & in spiritu consolati, æmulari cœperunt & ipsi charis- mata meliora, offerendo eis duo alia loca ad excitanda in illis pariter Domicilia Religiosa; unum in districtu trium Sedium ad Pagum *Nyűj- tód*: alterum Spectabilis, ac Magnificus Dominus *Stephanus Haller*, Con- siliarius Celsissimi Principis, *Alba-Ecclesie*, alio nomine *Fejér-Egyháza* in suis bonis, ubi etiam antiquitùs nostri Ordinis extiterat Monasterium.

QUÆSTIO SECUNDA.

Quomodo, & quando Conventus Csikiensis cum reliquis locis in novam Custodiam fuerit erectus?

§. I.

Pater *Stephanus* a. videns viam aperiri pro dilatando Ordine *Serapbico*, consilium iniit cum primoribus Conventus *Csikiensis* Patribus, de erigenda nova *Custodia Transylvaniæ*, pro ejusdem Patriæ Filiis in ea vestiendis, & professuris, quorum animus firmior, constantiorque esse solet erga salutem Patriæ procurandam, quàm exterorum ad placitum adventantium, & quavis de causa recedentium: commendabat intentum magna distantia locorum, & difficultas accedendi ex Provincia *Sanctissimi Salvatoris* in hanc *Custodiam*. Inciderat consiliantibus & hoc, ut intentandæ novæ *Custodiæ* basis, & fundamentum fieret Conventus *Csikiensis*, ab antiquo approbatus, locoque tutiori existens: Inerat Patrum animis spes etiam non exigua, quòd si tota *Custodia* tempestate disturbiorum aliquando graviter premenda, loca recentiora amissura esset, saltem iste Conventus in meditullio constantium Catholicorum, montibus carpaticis circumseptorum perseveraturus speraretur.

§. II.

Antequam Patres nostros gloriosos in generationibus suis, laudibus meritis frustrari patiamur, parati sumus nos ipsi cimmeriis involvi tenebris; Salvâ tamen eorum reverentiâ dictum sit, iidem ex Sancta, ac laudabili simplicitate plus debitò attribuerunt Patri *Stephano*, eundem *Custodia Fundatorem*, non tantùm sentientes, sed etiam scriptò posteritati transmittentes, cùm in rei veritate Sanctissimus Dominus *Urbanus VIII.* illam de novo excitaverit, Pater verò *Stephanus* tantùm svafor, & instrumentum fuerit fundandæ; Verùm enim vero, si quisquam dici mereatur saltem secundarius Fundator, ii potiori jure censendi erunt, qui jam tunc præexistebant in suo Conventu *Csikiensi*, quàm Pater *Stephanus* venisset in *Transylvaniam*, nimirum: Veteris *Custodiæ* Filii, Pater *Nicolaus Somlyai*, & *Martinus Szeredai*, sinè quorum

rum consilio scissionem facere consultò non judicavit, ut patet ex sequentibus.

§. III.

Approbantibus autem Patribus *Csikienfis*, consensuque eorum habito tali sub conditione, si Mater Provincia assentiretur, Pater *Stephanus* *Præfectus Missionum* considerans Fratris *Casimiri Domokos* laudabilis vitæ conversationem, in agendis rebus dexteritatem, & in spiritualibus singularem fervorem, Annò 1639. misit eum *Romam* ad Sacram Congregationem de *Propaganda Fide*, duplici potissimum de causa: unâ, ut dictus Frater *Casimirus* sacris initiaretur, si Eminentissimis Dominis dictæ Congregationis Cardinalibus, & Superioribus Generalibus in Domino visum fuisset. Alterâ, ut nova *Custodia* in *Transylvania* sub titulo S. *Stephani* Regis, pro subsidio animarum in maxima necessitate constitutarum, à Superiorum Generalium Jurisdictione immediatè dependens erigeretur; Obtinuit utrumque, nam & Frater *Casimirus* sacris initiatus, in Sacro loco *Ara-Cali* primam Missam celebravit, & Breve Apostolicum Neo-erectæ *Custodia* apportavit tenoris sequentis.

URBANUS PAPA OCTAVUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Salvatoris Nostri JESU Christi vices, licet immeriti gerentes in Terris, illam curam libenter amplectimur, per quam Religiosorum Ordines, multiplicatis Cultoribus, quorum assiduis precibus, & fructuosis operibus Omnipotens Deus propitiatur, ut Fides Catholica propagetur, nostris etiam temporibus suscipiant incrementum, Officii nostri partes favorabiliter interponimus, prout conspiciamus in Domino salubriter expedire. Sanè pro parte dilecti Filii Procuratoris Generalis Fratrum Minorum Reformatorum nuncupatorum *Ordinis S. Francisci*, Nobis nuper expositum fuit, quòd pro cultura Catholicorum in *Transylvania*, Hereticorum, & Schismaticorum in illis partibus degentium conversione, maximè expedit ex Domibus Regularibus Fratrum Minorum *Reformatorum S. Francisci Strictioris Observantia* Ordinis hujusmodi in
eis-

cisdem partibus existentium, unam *Custodiam Transylvania* nuncupandam erigi, & à Provincia *Sanctissimi Salvatoris* Hungariæ ejusdem Ordinis separari. Nobis propterea idem Procurator Generalis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur ejusdem Procuratoris Generalis votis hujusmodi, quantum in Domino possumus, benignè annuere, illumque specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & à quibúsvís excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à Jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, tres domos Religiosas, quæ à Fratribus Minoribus *Strictioris Observantiae* hujusmodi ad præsens, ut asseritur habitantur in *Transylvania*, nec non aliam de *Csik* eorundem Fratrum Minorum Provinciæ *Sanctissimi Salvatoris*, illiusque Ministri Provincialis jurisdictione, & superioritate, ita quòd illi amplius minimè subsint, Apostolica autoritate tenore præsentium perpetuò separamus. Ipsasque quatuor Domos Regulares hujusmodi in *Custodiam Transylvania* nuncupandam, eadem autoritate, & tenore præsentium perpetuò erigimus, illamque jurisdictioni, Superioritati, visitationi, & correctioni Ministri, & Commissarii Generalium pro tempore existentium ejusdem Ordinis, qui *Custodiam* sic per Nos erectam pro tempore regant, illique de Religiosis, & aliis necessariis provideant, immediatè subjicimus: Nec non in *Custodem* Custodiæ hujusmodi pro hac prima vice dilectum Filium *Stephanum* . . . ejusdem Ordinis Professore deputamus, & constituimus. Demum eidem *Custodia* sic erectæ, illiusque Domibus Regularibus, *Custodi*, & Fratribus, ut omnibus & singulis Privilegiis, gratiis, eminentiis, concessionibus, & indulgentiis, quibus aliæ ejusdem Ordinis Custodiæ, illarumque Domorum *Custodes*, & Fratres utuntur, fruuntur, & gaudent, uti, frui, & gaudere possunt, & poterunt in futurum, similiter & æquè præsentialiter, ac si *Custodia* per præsentem erectæ, illiusque Domibus, *Custodi*, & Fratribus concessa fuissent, uti, frui, & gaudere liberè, & licitè possint, ac valeant indulgemus. Decernentes præsentem literas, validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios effectus fortiri, & obtinere debere, sicque per quoscunque Judices, Ordinarios, & Delegatos, etiam

etiam caufarum Palatii Apostolici Auditores judicari, & definiri debere, irritum, & inane, si fecus super his à quocunque quavis autoritate, fcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis, & Provinciæ *Sanctissimi Salvatoris* prædictorum etiam juramentò, confirmatione Apostolica, vel aliâ quâvis firmitate roboratis statutis, & Constitutionibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis illorum omnium tenore præsentium, pro plenè, & sufficienter expressis, illis aliàs in suo robore permanfuris, ad præmissorum effectum specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 3. Februarii. M.DC.XL. Pontificatûs nostri Annò Decimo-septimò.

M. A. Moraldus.

Ita habetur registratum in Secretaria Admodum Reverendi Patris Procuratoris Generalis Reformatorum Romæ ad S. *Franciscum* in *Ripa* in libro Rerum notabilium, titulò Anni 1644. fol. 74. Idem testatur Indiculus Bullarii Patris *Petri de Alva*, fol. 351. num. 16. in Registro de Propaganda Fide fol. 119.

§. I V.

Provincia *Sanctissimi Salvatoris* ægrè quidem tulit abscissionem suæ *Custodia*, sed voluntati Sedis Apostolicæ cedere debuit. Duo loca Missionis hujus *Nyíjtód*, & *Alba-Ecclesia* (quæ à Fratribus assumpta, & ad tempus inhabitata fuere in Brevi quoque Apostolico subintellecta) invidentiâ Adversantium deleta sunt, cum gravi deinceps prohibitione, ne præter duos formales Conventus, *Csikiensem*, & *Mikháziensem*, Religio nostra habere præsumat: quàmvis per modum Hospitii tertium locum in Districu *Gyergyaiensi*, non ita pridem *Custodia* nostra cepit incolere.

Plura etiam alia ab exordio præsentis sæculi ex gratia nunc regnan-

tis Augustissimi Imperatoris Caroli VI. Principis nostri Clementissimi legitimè collata acquisivit, ut infrà suis locis videbitur.

§. V.

Ubi Pater *Stephanus* Breve Apostolicum foundationis *Custodia* sub titulo *Strictioris Observantia*, seu *Reformatorum* accepit, tam acriter tulit animò, ut exinde determinaverit omnem movere lapidem, quatenus illud ad *Observantiam*, seu Fratrum de *Familia* nuncupatorum mutare possit. Qua de causa misit Romam Patrem *Andream* Lectorem, qui paulò antè in Conventu *Ara-Celitano* omnia sua studia absolverat, in hoc tamen negotio in vanum laborans, dum vacuus rediret, in sua Provincia defunctus est. Quò non contentus Pater *Stephanus* Annò sextò post foundationem, *Urbano* Octavo Pontifice jam defuncto, & *Innocentio* Decimo succedente iteratò misit ea de causa Patrem *Gabrielem* ad Sacram Congregationem; Interea tamen vigore Brevis dati, & accepti, non desisteat habitu Religionis Juvenes vestire; quid autem responsi & hic Nuntius à Sede Apostolica reportaverit, ex adjuncto Sacræ Congregationis Decreto, & Epistolâ Illustrissimi Domini *Francisci Inguli* facile est intelligere.

§. VI.

Decretum Sacræ Congregationis de Propaganda Fide, habita die 15. Octobris 1646. coram Sanctissimo.

Referente Eminentissimo Domino Cardinale *Sfortia* instantiam *Custodis* Fratrum Minorum de *Observantia Reformatorum*, ut *Custodia* illa reduceretur ad *Custodiam* Minorum de *Observantia* nuncupatorum, & ut *Custodia* præfatæ facultas possidendi immobilia concederetur, quia in *Transylvania* Fratres vivere non possunt ex mendicatione quotidiana. S. D. N. ad utramque petitionem negativè respondit; verùm, ut necessitatibus præfatæ *Custodia* (quæ Missionem habet annexam) aliquò modò consulatur, cum illa dispensavit, eò modò, quò factum fuit cum *Missione Reformatorum* in *Pedemonte*, ut scilicet possint Fra-

Fratres *Custodia* præfatæ frumenta, legumina, vinum, victualia, & pecunias, quæ titulò Eleemosynæ illis, eorūque Missioni dantur apud Syndicum per *Custodem* deputandum conservare, & per eum Fratribus, & Missionariis in eorum necessitatibus subministrare, quam dispensationem Sanctitas Sua valere voluit durante tantum Schismate *Transylvania*.

N. Cardinalis Casponius.

L. ✠ S.

Franciscus Ingulus Secretarius.

Dilectissimi in Domino Fratres, in quorum gratiam specialiter hanc qualemcunque opellam luci publicæ consecrare statui, utinam serviat vobis pro calcari ad felicius currendum in via ter Sanctæ, & Deo nuncupatæ vocationis, nec non apprehendendum bravium æternæ salutis mox subjungenda Illustrissimi Domini Prælati Pontificii, & Secretarii Sac. Congregationis commonitoria sequentis tenoris Epistola.

§. VII.

Litteræ Illustrissimi Domini Secretarii Sacre Congregationis ad Patres Custodie.

Admodum Reverendi Patres.

PETITIO vestra bienniò ab hinc per Patrem *Andream* piè defunctum huic Sacre Congregationi de Propaganda Fide exposita, atque eo tempore ulteriori seposita ventilationi, his diebus iterum fidei non minus studio, & sollicità curâ Patris *Gabrielis* Eminentiſſimorum Patrum matura consideratione, tandem ad S. D. N. delata fuit. Qui quidem attenta rei petitiæ magnitudine, nec non causæ (ob quam rogatio fieret) levitate perpensa, petitionem ipsam renuit omninò admittere, de Paterna verò benignitate concessit ea, quæ statui vestro congruere, & præſenti necessitati sufficere secundum De-

um melius judicavit, velut ex adjuncto Decreto clarius etiam cognoscere valebitis. Vestrum itaque est Patres, Apostolicæ Sedis stare iudicio, ejusque voluntati obtemperare, cui vel maximè post Deum vestras devinxistis voluntates; Neque verò ea res ardua vobis videri debet, si finem spectetis, cujus gratiâ, mundo, & ejus pompis renuntiastis. Considerandum quippe, atque pura mente recolendum vobis est, qui sitis, inter quos constituti, quid facitis, & quales futuri estis; Fundatores nimirum, & primi Vineæ vestræ *Franciscane* inter tot errorum spineta Institutores, qui nisi in ea puritate, (quæ vel maximè ad Patris vestri *Francisci* præscriptum, & normam accedit) plantaveritis, illa non uvas perfectionis, sed relaxatæ disciplinæ labruscas fructificabit.

Quales futuri erunt successores vestri, si vos tam laxatè, & commodè vivendi exempla reliqueritis? Vos nunc prata, agros, vineas, molendina, Colonos desideratis, illi quid? nisi Arces, sumptuosa Palatia, & possessiones Provinciarum meditabuntur. Arcem Pater vester vitam duxit, dum viveret, nihil habere, nihil possidere, sed pauper, nudus, nudum, & pauperem Christum sequi studuit, nunc Filii ejus divitias quærunt, & qui pauperes in sæculo fuere, in Religione paupere divites esse volunt. Vetus adagium est; Monachus habens obulum, non valet obulum: propter quod tam strictè iteratis vicibus in Regula vestra pecuniâ prohibetur, quia videlicet vos Fratres, qui sinè illa Hæredes, & Reges Regni Cœlorum deputati estis, Exreges, atque Exhæredes ejusdem, & nihilum quidem valere facitis. Attendite, qualiter innumeris præmantur *Turcarum* calamitatibus Fratres vestri, eam potissimum ob causam, ut iimet confitentur, & vos bene nôstis, quia. Ergo saltem alienò malò edocti, desideria vestra castigate.

Celebratis *Bernardinum*, *B. Joannem Capistranum*, *Jacobum de Marchia*, quos paupertas Cœlo invexit; Horum vobis sunt sectanda vestigia, ut vos postea Posterì inde commendare, & admirari possint. Stimulat vos exemplum quorundam, qui bona isthic, aurum, argentumque coacervant, & ignorant cui congregabunt ea, sed stimulus hic pellic ad inferos, neque in eo debet esse æmulatio, verùm, ut docet Apostolus, æmulamini charismata meliora. Sed his spero vos satis conquieturos, ubi Statuta Stricteris Observantiæ, & alia (quæ idem Pater *Gabriel*, vobis Commissarius Visitator destinatus coràm explicabit) in charitate exami-

examinaveritis. Habet in commissis, & quomodo vifitationem peragere, & ea, quæ ad perfectionem sunt necessaria, vobis tradere debebit; Cui si perfectam tribueritis obedientiam, habebitis me quoque semper vestri addictissimum, qui summopere cupio, ut in bono crescatis, & non minùs exemplò, quàm verbò Fidem, & Religionem Catholicam prædicare non negligatis. Romæ die 22. Octobris 1646.

PP. VV.

L. & S.

Studiosissimus

Franciscus Ingulus Secretarius.

Horum Originalia in Archivio Provinciæ asservantur, paria verò; tam in Secretaria Sac. Congregationis, quàm Procuratoris Generalis Reformatorum, Lib. Missio-Apost. Annò 1646. fol. 151. ad S. *Franciscum* in *Ripa*. Item ibidem 153.

§. VIII.

NEc hoc lubet pro rei ampliori confirmatione omittere, quòd ubi præfatus Illustrissimus Dominus Secretarius Fratrem *Franciscum Jegenyei* primum *Custodia* professum Filium intellexisset in studiis Theologicis *Viterbii* apud Patres *Observantes* collocatam, illicò eum *Romanam* accitum, inter Patres *Reformatos* ad S. *Franciscum* in *Ripa* collocari fecit, pro continuandis suis studiis, spe concepta *Custodiam* in sua fundatione, ab eo, data tandem occasione, defensum iri. Interea Pater *Stephanus*.... dum per quatuor, vel quinque annos perplexus hæret, in re tam grandi quid sibi agendum esset, accessit sancta mors, & sibi tam vitam, quàm dubium solvit. Socii nihilominus sæpiùs memorati Patris *Stephani*.... nunc plures, nunc pauciores, prout ad placitum ex sua Provincia veniendo crescebant, & recedendo decresebant, id ipsum, quod Pater *Stephanus*..... exorsus fuerat, à se perficiendum, minimè desperabant, plures & plures recursus faciendo ad Sacram Sedem.

QUÆSTIO TERTIA.

Quibus incommodis neo-erecta Custodia laboraverit, & qua ratione paci illius consultum fuerit?

§. I.

Cunctarum calamitatum antè perpeffarum, & paulò supra genericè relatarum, summa esto hæc, quòd Patres alterius Provinciæ, & Nationis, abscissam autoritate Apostolica à Provincia Hungariæ *Sanctissimi Salvatoris Custodiam Transylvaniensem* omnimodis suæ Provinciæ jungere studerent, vel saltem ad minùs Conventum *Mikháziensem*, cujus rei gratiâ tametsi plures recursus fecerint ad Sacram Sedem, semper tamen negativam reportârunt.

Si quos de nostris præcipuè Religiosis amplior pernoscendæ antiquitatis, & in illa malè actorum cupido pulsaverit, poterit sufficienter nôsse ex scriptis Patris *Joannis Kajoni* illius ævi supparis.

Cùm Patres exteræ Provinciæ, ac Nationis, ab incoeptis desistere nollent. Filii *Custodia* ad S. Sedem pro extremo remedio, & ipsi confugiendum esse duxerunt. Decreverunt igitur Patres hunc in effectum talem destinare, qui & linguam Italicam aliquantulum calleret, & primus Brevis Apostolici gratiam per solemnem Professionem expertus fuisset, scilicet Patrem *Franciscum Jegenyi*.

Paruit is tam sancto operi, junctoque salutaris obedientiæ meritò, *Romam* abiit. Abiit & alter pro parte adversa Pater *Bartholomæus* cum duobus fociis, cùm verò jam utraque pars Romæ in Collegii Apostolici Palatio Sacræ Congregationis de Propaganda Fide, determinato die comparuisset (assistentibus utrinque Procuratoribus Generalibus Ordinis, & quidem pro parte Filiorum *Custodia* Patre *Joanne Baptista* à Pignarolo) Illustrissimus Dominus Secretarius Sacræ Congregationis *Dionysius Massarius* utriusque partis causas exploratas habere voluit.

§. II.

Interim Breve Apostolicum foundationis ante omnia lectum est publicè. Procurator Generalis Partis Adversæ, unica hac ratione contende-
Custo-

Custodiam debere esse suorum, quia Pater *Stephanus* . . . primum, & præcipuum instrumentum restorationis *Custodia* fuit de suis. E contra Procurator Generalis Reformatorum ex claro verborum in Brevis Apostolico expressorum tenore *Urbani VIII.* & Decreto *Innocentii* &c. (à quo Pater *Stephanus* . . . petierat, ut *Custodia* de *Reforma* mutaretur in *Observantiam*, & responsum fuit negativè:) stabiliebat. Reliqua inter contra illos, & in nostri favorem erat statûs Catholici *Transylvanici* gravissima interpositio, nempe nullatenus permittere volentis Jus Patronatûs Conventûs *Mikháziensis* exteræ tam Provinciæ, quàm Nationi, suis eleemosynis, & pro suis filiis Religionem susceptoris exædificati. Plura etiam hujus rei gratiâ in medium prolata fuere.

Hæc videns, & audiens Illustrissimus Dominus Secretarius hanc tulit sententiam: Filii *Custodia* habent sole clariorem justitiam, nullumque subesse dubium, de quo controversia fieri debeat. Filius *Custodia* præsens Pater *Franciscus Jegenyi* adjecit verbum: Si Sanctissimus Dominus Noster *Alexander Septimus*, modernum Sanctæ Ecclesiæ caput aliter decreverit, quàm usque modò decretum sit, illicò Sanctissimis suis pedibus me submittam, aliàs ego in virtute Brevis Apostolici *Urbani VIII.* suscepi habitum, & professionem emisi: ad quæ Secretarius respondit omnibus audientibus: Non est Homo æqui amans natus in mundum, qui efficiat, ut hæc mutantur. Res ista tam firmis duorum Pontificum Decretis nicitur, ut non sit rationi consentaneum, tertium superaddere, nec ego quidquam Sacræ Congregationi, de hoc tam evidenti negotio proponam, Autoritas Superiorum Generalium pro medela erit, suo tempore solummodo adhibenda.

§. III.

Proclamatâ taliter ab Illustrissimo Domino Secretario Sacræ Congregationis causâ in nostri favorem, discessit utraque pars. At Reverendissimi Patres Generales noluerunt remedia, aliàs gratis pertentata, amplius adhibere duplici de causa. Primâ, ne novum vulnus novò, & fortasse deteriore recrudesceret. Sacundâ, quia & temporum circumstantiæ impedimento esse dignoscebantur; oborta enim brevi pestilentia, omnes Italiæ passus reclusit. Pacem etiam *Transylvania* Principis

Rákó-

Rákócii absque venia *Turca* in *Poloniam* injuriosa irruptio, ibidémque sui exercitûs deleterio, ita turbavit, ut *Turca*, & *Tartarus* non contenti eum Regnô privâsse, sed etiam per quinque, & ampliùs annos propter multiplices Principum mutationes, ferrô, & igne totam crudeliter vastârunt *Transylvaniam*.

§. I V.

TAndem pace sub auspiciis Celsissimi Principis *Michaëlis Apaffi* confecta, superni Spiritûs Sancti Gratia svasit Reverendissimo Patri *Bonaventura Caballo* Commissario Generali, ut dictis malis excidendis, de Potestatis plenitudine extremam admooveret manum.

Requisivit igitur pro tunc Commissarius Generalis Pater *Bonaventura Caballo* Vicarium Generalem *Transylvania* Reverendissimum Dominum *Joannem László*, ac Catholicum Statum ad præscriptum Decreti S. Concilii Tridentini Sess. 25. cap. 14. ut adminiculô brachii Sæcularis, Religiosi illi exteræ Nationis, & Provinciæ, qui non in *Custodia* fuissent Professi, ad sua redire compellerentur, ac Conventus *Mikháziensis*, Fratribus, & Patribus *Custodia Transylvania* cæterum pacificè possidendus traderetur, quod & factum est Annô 1666. die 6. Augusti, Executoribus Spectabilibus, ac Magnificis Dominis *Casparo Kornis*, & *Stephano Lázár* in præsentia mox dicti Reverendissimi Domini Vicarii Generalis, approbante totum Sacra Congregatione Eminentissimorum Dominorum Cardinalium de propaganda Fide.

§. V.

*Decretum Sacre Congregationis de Propaganda Fide habitæ
die quinta Septembris 1667.*

Relatis controversiis ortis inter Fratres Ordinis S. *Francisci Strictioris Observantia Custodiæ Transylvania*, & Minores *Observantes* ejusdem Ordinis Conventus *Mikháziensis*, Sacra Congregatio specialiter deputata, visis, ac diligenter consideratis, quæ super illorum dissidiis usque ad hæc exposita fuerunt, præcipuè contra dictos Fratres Minores *Observantes*, qui Decretis Sac. Congregationis circa subjectionem Conven-

tus

tus *Mikbázienfis* prædictæ Custodiæ *Transylvaniæ* juxta præscriptum Brevis Apostolici Sanctissimi Domini Nostri *Urbani VII.* ac suorum Superiorum mandatis, quàmvis sapiùs moniti, & requisiti fuerint, parere recusarunt. Ad occurrendum ne impofterum alia scandala in præjudicium Religionis Catholicæ oriantur, præcepit *Custodi*, aliisque pro tempore Superioribus localibus Conventuum *Csikienfis*, *Mikbázienfis*, & *Gyergyaiensis*, cæterarumque Domorum Religiofarum, si quæ in prædicta *Custodia Transylvaniæ* erunt, ne Fratres Provinciæ, vel Nationis extræ, ampliùs in ipsis recipiant, neque ad gradus, & munia Religionis, etiam localia, sub pœna nullitatis admittant, & ita firmiter observari mandavit. Datum Romæ die 5. Septembris Annò 1667.

Ni. Cardinalis Barberinus.

L. † S.

H. Casanata Secretarius.

§. V I.

PORRò, ex Sobole eorum cum quibus ingens, & diuturna nobis fuit miseria, non desunt, neque desistunt usque in præsens objectare, quòd omnes Conventus *Transylvaniæ* Fratrum Minorum olim pertinebant ad suam Provinciam exteram. Quod quàm consultò, ac sinè fundamento jactitent, cape paucis Lector benevole. Provinciæ Hungariæ Sanctissimi Salvatoris, & Sanctæ Mariæ (quarum omnes Conventus Transylvanici ab ævo fuerunt) longè sunt antiquiores Provinciâ illâ, utpote erectâ Añò 1275. si credimus Illustrissimo Domino *Francisco Gonzaga*, hoc ipsum in suo quadripartito de ortu, & progressu Religionis Seraphicæ opere pag. 580. remonstranti, qui ortum Provinciæ..... refert ad Annum 1342. cùmque duæ indigenæ, & inclytæ Nationes *Transylvaniæ*, utpote *Hungarica*, & *Sæxonica*, usque ad defectionem *Lutheri*, & *Calvini* ab avita Religione, fuerint totæ Religionis Romano-Catholicæ, Ministris-que Spiritualibus longè copiosius provisæ, quàm simus in præsentiarum, hinc non videtur, quòd frugi, cujùsque rei gratiâ adscivissent in suas Terras ignotæ, & relatè, ad Idioma nostrum, barbaræ lingvæ homines. Videant igitur illi, ut aliis ex fontibus, aut statuant, aut retractent, nisi hætenus sparsæ.

D

§. VII.

§. VII.

CÆterum Fratres Charissimi fundamentum *Custodia* vestræ sub titulo *Strictioris Observantia*, tam firmum, solidumque Apostolica est manu positum, ut nec portæ Inferi valeant illud evertere, si vos ipsos firmos, constantēque in eo exhibueritis. Sanctissima illa Sedes, cujus sacris manibus vineola vestræ *Custodia* plantata est, defendet vos, tutabiturque ab incurſibus malis, dummodo sub pennis ejus speretis, & illic confugiatis.

Non svaſerim autem, ut illicō quibuscūque malis impulsī, directē ad ipsam Sacram Sedem recursū faciatis, sed ut ejusdem desideratissimā gratiā, & favoribus ad votum perfrui possitis; imprimis Illustrissimos, ac Reverendissimos Dominos Ordinarios, aliōsque, si qui futuri sint, Ecclesiarum Prælatos ante omnia debitā reverentiā, omnique obsequiorum prompta exhibitione demereamini; Nam iidem vobis, & vos vicissim ipsis omni cum energia ab Ecclesia recommendati invenimini.

Lubet hic brevibus tantum afferre in medium quædam ad rem nostram facientia ex Constitutione 22. Sanctissimi Domini *Leonis X.* incipiente: Dum intra; in qua Pontifex § 23. sic loquitur: eosdem insuper Fratres in virtute Sanctæ obedientiæ monemus (hoc est præcipimus) ut eosdem Episcopos locō Sanctorum Apostolorum subrogatos, pro debita, & nostra, ac Apostolicæ Sedis reverentia congruo honore, & convenienti observantia venerentur. Reverendissimos verò Episcopos admonet in hæc: Ipsosque Episcopos hortamur, ac per Viscera misericordiæ Dei nostri requirimus, ut Fratres ipsos affectu benevolo prosequentes charitativè tractent, ac benignè foveant, sēque illis minimè difficiles, aut duros, vel morosos, sed potiùs faciles, humiles, propitios, piāque munificentia liberales exhibeant, ac in omnibus tanquam in agro Dominico cooperatores, eorūque laborum participes, prompta benignitate recipiant, eorūque jura omni cum charitate custodiant, atque defendant; Ut tam Episcopi, quàm Fratres præfati (quorum opera, veluti lucernæ ardentes supra montem positæ, omnibus Christi Fidelibus lumen præbere debent) ad Dei laudem, Fidei Catholicæ exaltationem, Populorūque salutem de virtute in virtutem proficiant.

§. VIII.

§. VIII.

Custodia nostra *Transylvanica* Tituli S. Regis *Stephani* à sui iterata erectione, quæ Annò 1640. contigit, usque ad erectionem in Provinciam Annò 1729. factam, habuit *Custodes* Regiminis, seu *Provinciales* numerò 74. quorum aliqui bis, & alii ter fuere *Custodes*, existentibus interea, ut contingere solet, quibusdam Vicariis, aliis verò Commissariis Provincialibus, qui pari passu fuerunt cuncti *Missionis Apostolicae* de Propaganda Fide *Praefecti*, cum amplissimis facultatibus; Quorum infra amplior, & expressa recurret mentio.

QUÆSTIO QUARTA.

Quò emolumentò, & fructu exercita fuerit olim
Missio nostra Transylvanica.

§. I.

Patres nostri, vel evanescentis gloriæ umbram immodicè declinantes, vel in suorum laborum fructibus annotandis minùs curiosi existentes, vix aliquid, aut planè valdè exiguum scriptotenus posteritati transmiserunt; ac hoc ipsum, quod ipsi latere fortassis recta intentione voluerunt, *Inclutus Status Catholicus* in binis Authenticis instrumentis literariis concelebrare voluit, quorum alterum est tenoris sequentis: Alterum in erectione *Custodia* in *Provinciam* producemus.

Testimonium Incluti Statûs Catholici Transylvanici.

NOS *Inclutus Status Catholicus* Regni *Transylvaniae*. Universis, & singulis cujuscunque Statûs, Ordinis, & dignitatis fuerint, in quorum manus hæ nostræ literæ præsentés venerint: Præsentium tenore, & testimoniò irrefragabili mediante, conscientiosè attestamur, Religionem *Franciscanam*, seu Ordinem Sancti *Francisci Seraphici* Strictioris Observantiæ, dum in memorato hocce Regno *Transylvaniae* Catholica Ecclesia valde multis revera calamitosissimis Annis, propter variorum hæreticorum eò cum grassantium juratam in Catholicos persecutionem,

maximè afflicta, & quodammodo omni consolatione orbata, in statu penè lamentabili miserimè constituta fuisset, eò tum omnes cujuscunque Ordinis alterius, & Religionis viri de longè existentes, inter tot, & tanta vitæ discrimina, & mortis pericula, cum manifestissimo vitæ suæ periculo constanter perseverassent. Qui prænominatus Sacer Ordo *Franciscanus*: (ut præfertur *Strictioris Observantiæ*) hanc nostram *Transylvanicam* Catholicam Ecclesiam, verè protunc pusillum Gregem, indefesso labore, utpote: continuis Missionariis excursionibus, verbi Dei prædicationibus, Hæreticorum conversionibus, Catholicorum sat paucorum hinc inde hac in Patria promiscuè degentium conservationibus, Juvenum Scholasticorum instructionibus, ac tandem præter hæc omnia, propriæ vitæ suæ sanctimoniâ, & exemplaritate à primordio semper conservavit, dilatavit, & suò possibili modò exaltavit; unde jam propter eorum singularem expertam Religiosam pietatem, & palàm compertum ferventissimum animarum zelum, non tantùm inter hæreticos hujus Patriæ, sed etiam invalores Paganos, Turcas, & Tartaros, hanc in Patriam semper zelosos fuisse. Nos etiam eosdem singulari nostra protectione, & pro his omnibus jam præmissis zelosis laboribus, reciproca conservatione dignissimos judicamus, & meritò eis hoc Testimonium perpetuò valicorum tribuere possumus, imò debemus, tanquam manifestæ veritatis recognitores, & defensores. Insuper majoris fidei gratiâ Supremi hujus Regni Officiales, & *Catholici Status* Assessores Sigillò nostro obsignamus, & nomine subscribimus. *Claudiopoli* die 14. Decembris Annò 1726.

Sigismundus Kun

Excelsi Regii Gubernii, ac Inchyti Status Catholici Secretarius.

L. H S.

§. II.

Nomina Custodum Regiminis, seu Provincialium ab Anno 1640.

usque ad Annum 1729.

Reflectendo Nos ad partis secundæ, quæst. tertiæ paragraphos primum, secundum, tertium, & quartum, quosdam de numero istorum meritò expungimus. Primus itaque fuit: Ad-

Admodum Reverendus Pater *Modestus à Roma*, Reformatæ Provinciæ Romanæ Professor, electus Annò 1648. duravit duos annos.

Secundus Reverendus Pater *Casimirus Domokos*, & duravit annò unò. qui etiam pro sequenti triennio auctoritate Reverendissimi Patris Generalis fuit in officio confirmatus, Vir multarum virtutum, qui etiam per Breve Apostolicum fuit institutus *Vicarius Generalis Apostolicus Transylvania*, & consecratus Episcopus *Coronensis in Gracia*.

Tertius Pater *Franciscus Jegenyei*, primus, & geminus Filius *Custodia* Annò 1660. Auctoritate Reverendissimi Patris Ministri Generalis *Michaëlis à Sambuca* institutus *Commissarius Provincialis*, in quo duravit annis quatuor, & aliquid amplius.

Quartus Pater *Modestus à Roma* Italus, Reformatæ Provinciæ Romanæ Pater, electus Annò 1665.

Quintus Pater *Franciscus Jegenyei*, insignis doctrinæ, pietatis, & zelû Religiosæ observantiæ Vir, per Breve Apostolicum institutus 1669. & duravit trienniò.

Sextus Pater *Adalbertus Ujfalvi*, ex Presbytero Sæculari Parocho, factus Religiosus, media electione Canonica Annò 1672. duravit trienniò, spiritu devotionis, singulari castimonia, & humilitate, nec non verbi Dei servidissima prædicatione insignis.

Septimus Pater *Joannes Kajoni*, electus 1675. & trienniò duravit, laborum, & industriæ laude singularis, quem Sacra Congregatio de Propaganda Fide constituit *Vicarium Generalem Apostolicum Transylvania* cum successione ad *Episcopatum Transylvanensem*, sed vel in hoc laude dignior, quòd præ humilitate recusaverit.

Octavus Pater *Franciscus Jegenyei*, Annò 1678. terriò reelectus, duravit trienniò.

Nonus Pater *Thomas à Sancto Severino*, Italus, electus 1681. unò annò duravit, in ejus locum Canonicè institutus est *Vicarius Pater Adalbertus Ujfalvi*.

Decimus Pater *Antonius Valsauszki* Pannon, assumptus annò 1684. trienniò duravit. Virtute devotionis, zelòque Regularis disciplinæ conspicuus.

Undecimus Pater *Petrus Horò*, Siculus, ex Præsbytero Sæculari factus Religiosus, assumptus in *Custodem* Annò 1687. duravit in Officio trienniò, fuit olim Alumnus Collegii Sancti *Apollinaris Romæ*, felicitate ingenii

genii, doctrinâ, sapientiâ, morum gravitate, & donô pietatis conspicuus.

Duodecimus Pater *Antonius Valesinszki* secundò assumptus Annò 1690. duravit trienniò.

Decimus tertius Pater *Petrus Hozó*, secunda vice Canonicè reassumptus annò 1693. duravit trienniò.

Decimus quartus Pater *Elzearius Ivanovich* Croata, electus Canonicè 1695. quem in Officio confirmavit Sacra Congregatio Regularium, & Episcoporum, quia non *Custodia*, sed *Sancta Maria* Hungariæ Alumnus fuerat, duravit trienniò. Excellenti doctrina, pietate, solitudinis amore, Regularisque disciplinæ exemplò præcipuè memorabilis. Hic erexit, & stabilivit studia Philosophiæ, & Theologiæ, cum pro priori duo Lectores ex minori *Polonia* irritò conatu hoc ipsum perentaverint.

Decimus quintus Pater *Franciscus Nizet* Belga, electus Canonicè annò 1699. duravit in Officio triennium. Fuit discipulus Patris *Elzearii*, & primus ex Provinziæ Fratribus *Lector*, insigni doctrina paucis secundus, comitate, sapientiâ, & disciplinæ Religiosæ zelo conspicuus.

Decimus sextus Pater *Modestus Sigrai* Pannon, electus annò 1702. duravit in Officio, ut *Custos* tribus annis, ut *Commissarius* Custodialis semestri, & ut *Vicarius* Custodialis totidem serè mensibus, cum illa turbulentissima temporum ætate facultas celebrandi prius Capituli obtineri non potuerit. Fuit, & nomine, & re verè modestus, insuper donô orationis, singularis mansuetudinis, abstinentiæ, mortificationis, & disciplinæ religiosæ tam verbò, quam exemplò clarus.

Decimus septimus Pater *Emericus Lámprik*, Ungarus Claudiopolitanus, assumptus Canonicè 1706. de quo, & aliis, si qui supersunt nihil laudis apponere libuit, ne laudantem adulatio, vel laudatum pulsaret elatio, sed laudent eos ingenua posteritas, & opera eorum in portis.

Decimus octavus Pater *Franciscus Nizet*, secundò est assumptus 1709. duravitque tribus Annis inter strepitum armorum, pestis, & continuarum serè infirmitatum miseras.

Decimus nonus Pater *Petrus Beeze* Siculus, electus Canonicè Annò 1712. duravitque in Officio trienniò. Prædicatione verbi Divini, & laborum laudabilium virtute laudabilis.

Vigésimus Pater *Modestus Sigrai*, secundò reelectus Annò 2715. continuavit in Officio trienniò.

Vigésimus primus Pater *Casparus à Sancto Nicolao* Siculus *Udvarbellriensis*,

ensis, electus Annô 1718. qui medio sui Officii tempore pia morte interveniente in vivis esse desiit, Doctrinâ, zelô observantiæ regularis, ac laborum laude commendabilis, magnæque spei, nisi ipsi Parcæ vitam invidissent. Ejus Officium continuavit sub nomine Vicarii Pater *Ennericus Lámprik*.

Vigésimus secundus Pater *Paulus Györffi* Siculus, ex Guardiano Csi-kienfi Canonice assumptus Annô 1721. continuavit per triennium.

Vigésimus tertius Pater *Antonius Schirmer* Germano-Bohemus, institutus Canonice Annô 1724. qui in sæculo fuit *Commissarius Bellicus Casareus*, unde etiam in Religione virtutis, prudentiæ, gravitatis, comitatus, devotionis, ac disciplinæ Religiosæ laudibus merito commendatur; Qui interveniente morte, Officiô ante tempus perfundatus, Sedem Vicariam reliquit Patri *Paulo Györffi*.

Vigésimus quartus Pater *Alexius Csató* Siculus, qui ex actuali Theologiæ Lectore, & Secretario *Custodiali* assumptus est Annô

1727.



P A R S T E R T I A,

Erectio Custodiæ in Provinciam.

Q U Æ S T I O P R I M A.

Quandonam, & qua occasione erecta sit Custodia in Provinciam?

§. I.

INCIDENTE Capitulo Generali in Annum 1729: Reverendissimus Pater *Matthæus à Pareta* Minister Generalis, autoritate sibi de Jure competente, per patentes literas convocavit Annò 1728. cunctos totius Ordinis Vocales ad celebranda Comitia Generalia in Urbe *Lombardie Mediolanensi* Annò 1729. 4. Junii, quò, & noster protunc Adm. Reverendus Pater *Alexius Csató* Custos Provincialis citatus, faventibus Superis feliciter appulit; Ubi inter alia negotia de consensu Patrum dictæ Custodiæ, validis rationibus, & congruentiis innixam porrexit Diffinitorio Generali instantiam, ut sua Custodia, tam multis retrò annis, injuriâ vel maximè temporum, & vicissitudinum supressâ, in numerum *Provinciarum* cum solitis privilegiis, honoribus, & præ eminentiis authenticè erigeretur: Eximias vires addebat ejusdem supplicationi etiam recommendatio totius Inclyti *Status Catholici Transylvanici* tenoris sequentis.

§. I I.

Venerabilissimum Diffinitorium Generale Seraphicum.

POsteaquam potiorem Nationis quondam Mariano-Hungariæ partem, à vera Romano-Catholica Ecclesia ad hæreses deficere contigisset, adeoque invaluisset, ut vires, animûmque ad tollendos Patres Spirituales, consequenter extirpandam Catholicorum perseverantium paucitatem convertisset, eâdem sevitia etiam Sacer Ordo in *Transylvania* Seraphicus maximum sui numerum Martyriò amittere, Monasteriis (paucis exceptis) se spoliatum cernere, ac pati debuit, unâ cum manipulo

nipulo Catholicorum, sub persecutione A catholicorum binis sermè sæculis gemendo; Tantâ nihilominus ferebatur Seraphica illa Sancti Ordinis reliquia animarum curâ, ut è quibus pro excitando tandem Catholicæ Religionis igne, nec scintillam quidem volebat hæreticus furor relinquere, ingens, ac jugis Patrum *Franciscanorum* labor, & sollicitudo ad fertilem messem non tantum conservaret, verum augmentum, etiam per conversionem nonnunquam experiri liceret; Unde, quia singularem agnoscimus erga Sacrum Ordinem *Seraphicum* obligationem, ingratitude viciū declinaturi, quærimus, lubentēsq̃ amplectimur debita nostra rependendi occasione, ac emolumentum (quantum in nostris situm est viribus) allaborare nitimur. Ad quod congruam rati præsentem Venerabilis Diffinitorii Generalis indicationem, præcipuè cum ipsæ etiam rerum circumstantiæ votis nostris favere videantur, gratulabundi acceptamus, sequimurque adeo propitias temporis oblationes, nostramque pro Venerabili hac *Custodia Transylvanica* intercessionem exhibemus, in Provinciam elevari petentes; Nec abs re, siquidem tum in decorem Sac. Ordinis id tendere, tum verò ratio, & merita svadere dignoscantur: Pro Monasteriis enim Sacro Ordini quondam adeptis, alia in iisdem locis sunt acquisita, tum clausuris, tum personarum numero ritè instructa; Insuper actu plures ædificantur *Residentia*, mox in *Conventus* formales redigendæ. Si verò merita considerentur, tantum est pro emolumento Sanctæ Matris Ecclesiæ per Sacrum huncce Ordinem in *Transylvania* præstitum, ut paucitas Catholicorum, tempore defectionis ad hæreses, in vera Fide perseverantium in millenos, & millenos jam excrevit numeros. Filiali igitur Venerabile Diffinitorium Generale fiduciâ rogamus, quatenus *Custodiam* hancce *Transylvanicam*, ad suprafatam Provinciam elevare Venerabile Diffinitorium Generale dignetur: Quo favore nos quoque ad ulteriora Sacri Ordinis servitia magis, ac magis obligati reddemur. Prout manemus etiam.

Ejusdem Venerabilissimi Diffinitorii Generalis
Obligatissimi Servi.

Status Romano-Catholicus
Transylvanienſis.

Datum Claudiopoli die 12. Mensis Martii.
Annò Domini 1729.

Concordat cum Originali ad verbum.

E

§. III. Per-

§. III.

PErpenſis itaque perpendendis, Diffinitorium Generale ejuſdem votis, ac juſtis poſtulatſis annuendo, noſtram *Cuſtodiam* Statutò publicò in *Provinciam* elevavit; Jámque ex conſequenti opus erat, ſuprema manu providere de *Miniftra Provinciali*, *Cuſtode* Provincie, ac duobus *Diffinitoribus*, prout & providit de jure ſibi competente Reverendiſſimus Pater Miniſter Generalis, ut videre eſt ex ſequentibus.

Q U Æ S T I O S E C U N D A.

Sub cujus auſpiciis erecta eſt Cuſtodia in Provinciam?

§. U N I C U S.

Remonſtrabit evidenter ſequens pagella, & in ea expoſitum Miniſtri Generalis Decretum.

Frater Joannes à Soto Miniſter Generalis, Lector Jubilatus, Catholicæ Majeſtatis in Regali Congreſſu pro Immaculata Conceptione Theologus, Indiarum Commiſſarius, ac totius Ordinis Minorum S. Patris noſtri Franciſci Miniſter Generalis, & Servus. Reverendo Diffinitorio, reliquiſque Superioribus, & Subditis noſtræ Reformatæ Cuſtodie in Tranſylvania ſalutem, & Seraphicam benedictionem.

Seraphicus Patriarcha S. P. N. *Franciſcus*, Sacram Religionem ſuam nonniſi ad majorem Dei Gloriam, ac uberiores bonorum operum fructus in Eccleſia Dei proferendos inſtituere conatus eſt, cujus Succellor non noſtris meritis nuperrimè electi, ad majus incrementum *Seraphici* iſtius Inſtituti promovendum, omni, quò poſſumus conatu, Nos eſſe obſtriſctos dignoſcimus, deſideratus autem ejuſmodi effectus potiſſimùm in Provinciis Ordinis noſtri Regulatiſ coram ſæculo eluceſcit. Ad hunc igitur ulteriorem effectum in noſtris Comitiiſ *Mediolani* à die 4. Junii 1729. Canonice, ac legitime celebratiſ, Reverendus Pater Frater *Alexius Csato*, Reformatæ noſtræ *Cuſtodie Tranſylvanie Cuſtos* actualis efficaces rationes, ac ſufficientia motiva coram toto Venerabili Diffinitorio Generali proponere niſus eſt, dum præſatam hanc *Cuſtodiam* in for-

in formatam erigi postulasset *Provinciam*; productis itaque, & allegatis authenticis attestationibus à Venerabili Discretorio ad causarum revisionem deputato matura consideratione discussis, cum juxta Apostolicas, nostrique Ordinis Constitutiones Generales cuncta requisita pro formali *Provincia* adesse dignoscantur; Eapropter supradictam *Custodiam* vigore hujus Decreti cum consensu totius Venerabilis Diffinitorii Generalis, ea autoritate, quâ ex concessione Apostolica fungimur, in formatam *Provinciam* erigimus, nominamus, & declaramus, illamque inter alias nostri Ordinis *Provincias* erectam, nominatam, declaratam, & quâ talem haberi volumus, & mandamus: Proinde superest, ut conformiter ad alias nostras *Provincias* ratione exigente, ejusmodi Neo-Erectæ, & declaratæ *Provincia*, de Patre *Ministro Provinciali*, *Custode*, & quatuor *Diffinitoribus* Paterna sollicitudine provideamus, prout, & hoc præsentè Decreto providere intendimus, nominantes, declarantes, & instituentes, ad Instantiam Patrum Diffinitorii dictæ *Custodie* nobis factam, de plenitudine autoritatis nostræ in Proto-*Ministram* *Provincialem* Reverendum Patrem *Alexium Csató*, in Custodem Reverendum Patrem *Paulum Györfi* Custodiæ Patrem, Patribus Diffinitoribus actualibus, Patri *Joanni Acs*, & *Ladislao Bögözi* adjungentes, & denominantes, Patres *Joachimum Mártonfi*, & *Bonaventuram Zinder*, hos insimul quatuor legitimos hujus noviter declaratæ *Provincia* Diffinitores, atque hocce Diffinitorium à nobis virtute harum taliter institutum, per triennium duntaxat à data præsentium durare volumus, & mandamus, illam deinceps eligendi libertatem, Sacris Canonibus, nostrique Ordinis Constitutionibus stabilitam iis, quibus in Capitulis, & Congregationibus Provincialibus de Jure eligendi, & suffragandi potestas competit permittentes. Datum ex nostro Conventu S. Angeli Mediolani die vigesima Mensis Junii Annò Domini 1729.

Frater Joannes de Soto Minister Generalis.

Registrat.

L. ✠ S.

De mandato Reverendissimi in Christo Patris.

Fr. Hilarius Maria Banduri
Secretarius Generalis Ordinis.

Concordat cum Originali ad verbum.

E a

QUA-

Q U Æ S T I O T E R T I A.

*Quot, & quosnam habuerit Provincia à sui erectione usque in præsens
Ministros Provinciales?*

§. U N I C U S.

TRES tantum numerat, quorum primus fuit Admodum Reverendus Pater *Alexius Csátó*, autoritate Reverendissimi Patris Ministri Generalis in Capitulo Generali *Mediolani* habito creatus Annò 1729. 4. Junii.

Secundus: (ex Canonicè electis itidem primus) Admodum Reverendus Pater *Paulus Györffi*, in primo, & satis celebri Capitulo Provinciali *Medgyesi* in supresso Conventu *Beatæ Virginis*, sine labe conceptæ Annò 1732. 29. Junii electus.

Tertius Admodum Reverendus Pater *Ladislaus Bögözi*, ex quinquenniali Ex-Diffinitore, & actuali Guardiano *Mikháziensi* Canonicè electus Annò 1735. 4. Julii.

Subsequentium nomina, prærogativas, ac merita, grata Posteritas studebit suis transmittere.

Q U Æ S T I O Q U A R T A.

*Num etiamnum impræsentiarum duret Missio Apostolica, &
Præfectura in Provincia?*

§. U N I C U S.

DUrat omninò, durabitque donec Schismata supererunt in Provincia; Quamquam Divinà favente gratiâ, Patria isthæc, tam Admodum Reverendis Curatis, ac diversorum Ordinum eximiis Religiosis copiosè respectivè sit provisâ.

Averet forsitan quispiam nôsse, quo fructu, & emolumentò currat impræsentiarum etiam *Missio* nostra *Transylvanica*? Cucurrit certò semper, & etiam de præsentibus currit non exiguo cum fructu, quamquam in iis adnotandis, & Sacræ Congregationi suis temporibus representandis, sæpius, si non negligentia, longæ tamen dilationes intervenêre. Videatur partis secundæ, Quæstionis quartæ §. 13. Nos

Nos quoque libenter delituissimus iisdem rationibus ducti, nisi auctoritate Majorum fuissimus in publicum proracti; Res sic se habet: Añd 1734. 10. Aprilis, accepimus ipsi, qui hanc opellam contexuimus, Literas ab Illustrissimo Domino Nuntio Viennensi, in quibus indirectè vel nostra, vel Prædecessorum nostrorum ignavia castigatur, aut nos apud Sacram Sedem insimulantium invidia proditur.

Literæ Illustrissimi Nuntii sic sonant. Cùm Sacra Congregatio de Propaganda Fide Admodum Reverendam Paternitatem vestram deputaverit *Præfectum Missionum* sui Ordinis in *Transylvania*, ac earundem majori cum fructu prosequendarum causâ Ministerii mei partes implens Admodum Reverendæ Paternitati vestræ hisce committo, ut pro suo in Religionem Orthodoxam zelo me certiore reddat: quomodo, quove fructu Missiones per Religiosos suos, in *Transylvania* peragantur. Quibus adstimulus tam Eidem, quàm Sacræ Congregationi exhibui conscientiosam, ac juramentò firmatam attestationem super fructibus, quos Divina gratia assistente Fratres nostri ab Anno 1732. usque ad præsentem 1734. in horrea Domini comportaverunt.

Ex hæresi Calviniana conversi	131.
Ex Lutherana	95.
Ex Ariana	23.
Ex Græci Ritus Ecclesiæ, ut circumfertur, unitis facti Romano - Catholicis.	38.
<i>Apostata</i> à Fide reducti.	23.
<i>Extreme Unctionis</i> Sacramenta administrata.	817.
Sacramenta <i>Penitentia</i> & <i>Viatici</i> ægrotis administrata.	12040.
<i>Baptizati</i> ex Christianis Parentibus.	958.
Sacra <i>Confessio</i> & <i>Communio</i> sanis, ut minimum administrata.	34246.
Conciones, & Catecheses extra Conventus vicatim plurimis in locis habitæ frequentissimè.	

Literas Illustrissimi Domini Nuntii Viennensis subsequente anno 1735. subsequebatur Eminentissimi Domini Vincentii Petra, Sacræ Congregationis Cardinalium Præfecti, nomine dictæ Sacræ Congregationis sequentis tenoris Epistola.

E;

Reve-

Reverende Pater

Singulari quidem gaudiō excepit hæc Sacra Congregatio Literas Paternitatis tuæ, quibus eam de istis *Missionibus*, & *Gymnasio* Ordinis tui Patribus commissis, certiore reddere non omisisti, etenim tum de Scholasticæ Juventutis profectu, tum de utilitate, ac fructu earundem *Missionum* plenè contenta, Paternitatis tuæ, ac cæterorum Patrum operam meritis laudibus commendare non est dedignata. Nomine igitur ejusdem Sacræ Congregationis Paternitatem tuam de ipsius amore, ac voluntate nullatenus ambigere cupio, ac demum precibus tuis me enixè commendo.

Romæ 18. Martii 1735.

Paternitatis Tuæ Studiosus

Vincentius Cardinalis Petra Præfectus.

S U P E R S C R I P T I O.

Patri Paulo Győrffi, Ord. Min. Reformatorum Ministro
Provinciali, ac *Missionum Transylvaniæ* Præfecto.

Concordat ad verbum cum Originali in Archivo reposito.



PARS

P A R S Q U A R T A ,

De numero Conventuum, Residentiarum, & Domiciliorum Provinciæ Transylvaniæ.

Q U Æ S T I O U N I C A .

Quotnam Conventus habeat mentionata Provincia?

§. I.

DE antiquioribus illis, quos actu non tenemus amplius meminisse quid juvat? Formatos ergo Conventus numerat sex: *Csik-Somlyóviensem, Mikháziensem, Cibiniensem, Esztelnekiensem, Vajda-Húnyadiensem, & Claudiopolitanum*. Conventus verò suppreffos, nunc tantum Residentias itidem sex: *Szász-Medgyesiensem, Coronensem, Udvarhelyiensem, Szász-Városiensem, Szász-Sebesiensem, & Gyergyaiensem*. Residentias tres: *Deésiensem, Segesváriensem, & Alba-Carolinensem*. Quibus accensetur *Conservatorium Sororum Religiosarum Veteris Claudiopoleos*, legitima authoritate erectum, & Provinciæ incorporatum.

§. II.

Primus formatorum Conventuum Provinciæ est *Csik-Somlyóviensis*. Mater, & Seminarium Provinciæ, Titulo, & Patrociniò Beatæ Virginis *Visitantis* insignitus. Primitus à quonam erectus, aut fundatus fuerit, velut certum asserere non possumus. Rationabiliter itaque supponere possumus, quod ex puris Eleëmofynis devotorum Fidelium acceperit fundamenta, cum incrementis; Qui tantam sui in antiquis ruderibus cuidam solido lapidi Annorum incisione jactat antiquitatem, ut olim, etiam Ordinem nostrum ætate excessisse, non sine fundamento dixeris, siquidem in pariete Cellæ, quæ ab antiquo *Lábos-Ház* nominatur, hodie dum vísitur quidam lapis in ambitelli (quò in domum Panificinæ itur) muro inclusus, qui etsi cum reliquo pariete sit dealbatus, peroptimè tamen monstrat sibi supernè incisos duos magnos characteres C. C. & iustà 1208. quos explicare, & dicere *Conventus Csikiensis*

ensis significare, quid vetat? Cùm autem constet Religioni Seraphicæ S. P. N. *Franciscum* fundamenta jecisse Annò 1210. Religionem verò nostram primò invec̃tam fuisse in *Hungariam* Annò 1440. conjicimus prima fundamenta Conventûs hujus jacta fuisse pro alicujus alcerius antiquioris Religionis Alumnis, Quandonam verò, & qua occasione ad nos transierit, asserere non possumus.

Imminent huic Conventui supernè duo colles, alius aliò eminentior, uterque ab immemorabili *Somlyó* vocitati; Minoris quidem à quo *Salvator* nominatur, memoria designari non potest, putem ob devotissimum Sacellum in honorem Sanctissimi Salvatoris in eodem à fundamento, ex lapidibus opere Cementarii eleganter exstructum, magnâque in devotione à fidelibus Populis usque hodie habitum. Alius ille altior collis monstrat ruderum fundamenta in culmine suo, cujusdam exigui, ac informis Castelli, qualia olim in multis *Transylvania* collibus Gentilitas exædificare solita erat; Castrum hoc traditur antiquitus fuisse vocatum *Só-Vár*; putaverim igitur Gentem nostram à sua conversione ad Fidem Christianam, minorem collem *Somlyó* duplici de causa nominâsse *Salvator*, primâ: ob Sacellum Sanctissimi Salvatoris in eo exædificari excogitatum. Secundâ: in detestationem, & anathema perpetuæ oblivionis gentilis superstitionis, & Castri *Só-Vár*.

Placeat hic se reflectere benevolo Lectori ad ea, quæ de nomine Provinciae *Sanctissimi Salvatoris* quæstionis præliminaris numerò 6. scripsimus, neque enim adeò deperimus proprios sensus, quin etiam sibi libenter relinquamus materiam exercendi acuminis.

Tandem non abs re dixerimus Conventum hunc fuisse primum in Provincia *Sanctissimi Salvatoris*, ex eo, quia antiquissimus, & sibi de proximo adhærens collis, ab immemorabili ætate vocitatur *Salvator*; Tum etiam, quia inter *Custodias* illius Provincia hæc deprehenditur fuisse amplior, & celebrior, & fortassis abscisso etiam hoc Conventu, cum *Custodia* à præfata Provincia, suum pro nunc Conventum *Gyöngyösiensem* Beatissimæ Virginis Mariæ, hanc ob causam, sub titulo *Visitantis* ut Matrem demeretur; Nec enim crediderimus duos Conventus in eadem Provincia necesse fuisse eodem vocabulò intitulare, siquidem quàm plurima sint mysteria Beatæ Virginis, ex quibus diversimodè intitulandi data fuisset occasio.

Conventus iste *Csik-Somlyóviensis*, vel verius dixerimus Beata Virgo.
cujus

cujus honori dicata est Ecclesia, scire non possumus, quâ occultâ gratiâ, adeo ab antiquo in sui venerationem pertraxerit animos, ut non solum ex vicinioribus *Transylvanie* locis, sed etiam ex Principatu *Moldavia*, partibusque *Hungaria* copiosissima consveverit huc confluere plebis corona, signanter pro Sacratissima Pentecostes Dominica, quam devotionem, calamitosissimis quantumvis tempestatibus, usque impræsentiarum nunquam intermiserit; Tanta denique fuit, & est huc concurrentis Populi frequentia, cui hætenus in Regno parem videre non fuit, nec speramus videndam, nisi demeritis nostris, aut Populi, Divinâ providentiâ imminui contingat.

M E M O R A B I L I A.

IN majori Ara hujus Conventus exstat antiquissima Beatae Virginis Statua, in brachio sinistro parvulum Jesum gestans, staturâ quemcunque (nisi monstrosè nimium giganteus quis sit) adæquans, estque omnino miraculis percelebris: Dolendum equidem est, quod defectu observationum, & adnotationum ferè nihil, aut pauca de miraculis prodita sciamus.

Fertur Conventum hunc, imò, & scriptis signatum habemus, aliquoties ab Infidelibus ad incitas redactum, sed auxillante Deo toties restitutum; memorabilior est clades illa, quam Turca *Alli-Basa* intulit Anno 1661. 21. Octobris, in qua piæ memoriæ laudatissimus, juxtaque devotissimus Pater *Nicolaus Somlyai* Guardianus, in Sylvis penes vicum *Csomortán* à Barbaris peremptus; Pater *Petrus Pálfalvi* sub tecto Ecclesiæ exustus est; Frater *Josephus Szent-Imrei* Novi ius penes *Fitód* in Sylvis, Frater *Joannes Kolosvári* Laicus Professor in Alpibus post *Szepharvas* capite mulctati, diem extremam clausurunt. Quatuor alii Fratres *Paulus Bessei*, *Elias N. Jacobus* Græcus Clerici, & Frater *Antonius Makai* Laicus, in captivitatem ducti, unde misere Deo, brevi elapsi incoolumes redierunt.

Post cladem hanc sollicitudine aliquot Guardianorum, & signanter Patris *Casimiri Domokos*, & Ecclesia & Conventus longè decentius, ac firmitus restitutus est ex Fidelium piis largitionibus, quos inter ampliorē tulerunt opem pientissimæ Viduæ Serenissima Principissa *Sophia Bátori*, & Illustrissima Comitissa *Maria Szécsi*, Relicta *Francisci Vefelényi*

Palatini quondam Hungariæ, de quarum profusissima largitione videat, cui licuerit, Patris *Joannis Kajoni* manuscripta in libro, qui *Niger* appellatur. Incurtio etiam *Tökölli*, non paucis stetit huic Conventui, imò toti tunc *Custodia*, de qua in specie amplius loqui desistimus.

Calamitates has excipiebat bina eruptio Tartarorum Annò 1694. Prima contigit 13. Mensis Februarii, quo die magnam partem Populi *Csikienfis* in captivitatem asseruit hostis Barbarus; Religiosorum enim nostrorum magna pars ipsa, vel subsequenti die profugit ad *Három-Szek*, duobus, tribusve tantum Religiosis ad omnem fortunam pro custodia Conventus remanentibus: Sed ecce abscedentibus Barbaris, dum se cuncti in securo positos existimant, decimam quintam ejusdem Mensis, & Anni translationi S. Antonii Padvani Sacram, hostis iterato majori in numero revertitur, & quamquam latius, quam antè excurreret; maximamque de Populo ageret prædam, Conventus tamen Religiosi, reliquosque eò confugiens promiscuus Vulgus, Deo, & Beata Virgine propitiis, nihil adversi incurrerunt.

Illud quoque memoriâ, ac etiam laude dignum existimamus fastis nostris inferere, quod hac ipsa die Juvenis quidam Presbyter Theologiæ studens, natione Belga, Pater *Franciscus Nizet* ad avertendos à Conventu Barbaros excogitavit, & objecit: aderat enim adhuc conferta Juventus Scholaris cum promiscua Populi multitudine illuc confugiente; Ergo Pater *Franciscus* cunctis, tam Viris, quam Mulieribus porrigi curat singulas oblongas perticas (quæ pro tunc pro suffulciendis Lupulis comportatæ fuerant) loco hastarum, in quibus majores nostri pugnare consueverant: Vittas candidas (quales muliebris sexus hic deportare consuevit) Mulieribus detrahi jubet, & pullis amiciri, aut quibus decissent nigra tegumenta, discooperitis etiam capitibus adesse jubet. Sic ergo dispositos educit è Monasterii septis in planum conspicabilem, & aliquantulum à reliquo circum spacio acclivem, ibique disponit in ordinem (viderat enim pro priori in statu Sæculari qualiter acies ordinentur, saltè in exercitio) primi erant Studiosi cum quatuor, vel quinq; vexillis, & tympanis, ludebant quidem subinde constrepando alii etiam, sed plurimum dabatur soli Illustrissimo Domino Comiti *Adamo Kálnoki*, qui more militari Germanico optimè noverat tympana pulsare; Viso hòc spectaculò, & acie fixa, ac facta (non tamen deerant in turba equites, peditesque tam animò, quam armis parati, etsi pauci respec-

tivè)

Æivè) hostis declinavit Claustrum , & in *Csik* inferiori cursim valde aliquam exiguam prædam faciens , ocyùs redire adproperavit.

Claudemus Memorabilia hujus Conventûs pro Posteritatis informatione , Columnâ opere Cementarii non adeò ineleganter in angulo inter-meridionali , & occidentali exterioris ambitûs erectâ. Priusquàm verò ad relationis meritum veniamus , benevolum Lectorem reflexum cupimus , ad celeberrimum concursum Populi pro Dominica Pentecostes , quæ sive ex curiositate , seu aliò quocunque motivò immiscere se solent etiam hæretici proximarum partium , & rarò quin plures illa ipsa occasione oculis expositam cernentes devotionem non convertantur. Scriptotenus nobis traditum non venditamus , audivimus tamen nos ipsi ab antiquioribus , & integræ vitæ Religiosis nostris , (qui & ipsi pari traditione ab aliis acceperunt) quòd in supradictò exterioris ambitûs angulo fuerit fixa Crux lignea satis præalta , quæ in Sanctissimæ Dominicæ *Pentecostes* Solemnitate , coram maxima Populi frequentia , ad elevationem Sacratissimarum specierum Altaris , binis vicibus sese profundissimè inolinaverit; Hinc igitur devotissimus Pater *Nicolaus Somlyai* Guardianus Conventûs , illam columnam opere Cementarii superindui curavit , & desuper honestè tegi , ne Populi illuc recurrentis simplici devotione per particulas abrafa periret. Nostrò ævò quidam ex Superioribus (celamus nomen) partem illam Crucis , quæ ex columna eminebat , excindicuravit , & supernè in locum ipsius unam Christi Crucifixi , sed planè deformem , & nullius proportionis statuam apponi curavit , abscissa tamen dictæ Crucis pars in Ecclesia , aut Conventûs tecto reposita fuit , prout nobis relatum fuit. Mereretur certò , ut requisita aliquo decenti , ac Sacratiori loco reponeretur.

Hæc de isto Conventu , & memorabilibus dicta sufficiant , reliquorum Conventuum , Residentiarum , & Domiciliorum Religioforum descriptionem , brevi tantùm calamò prosequemur.

§. III.

Secundus est *Mikbácinsis* , à Pago *Mikbáza* , ubi ædificatus est , sic dictus , cujus fundamenta à quo jacta sint Annò 1635. sub titulo S. Regis Stephani , videri poterit in authenticis Provinciæ Monumentis. Situs ejus , undecunque consideres , supra collem est residentissimus. Larus

Pagi occidentale gratiosô susurrô præterfluit lympidissimus amnis *Nyá-rád*, diversis, ac optimis piscibus magno nostri cum emolumento copiosissimus. Latus Conventus intra Orientale, & Meridionale alluit rivulus non spernendus, *Peres* nominatus, diversis pariter, gratiosissimisque piscibus, præsertim saxatilibus, & cancris refertus.

§. I V.

Tertius Conventus est *Magno-Cibiniensis* Titulô S. Patris Nostri *Francisci* insignitus, nostris legitimè collatus Annô 1716. ab Excellentissimo, ac Illustrissimo Domino Comite, Domino *Stephano Steinville* Commendante Generali *Transylvania*; Collationis Instrumentalis Originale habetur in Archivo Inclyti Magistratus *Cibiniensis*: Extraditum etiam nostris fuit ejusmodi literale Instrumentum, quod quorsum, & ad quem devenerit, usque ad præsens deprehendi non potest, habemus tamen illius simplicem latini idiomatis Copiam.

Si casu quo olim hujus Civitatis Magistratus aliquid intentaret ad nos perturbandos, imò exturbandos, eò quòd in transactione positas aliquas condiciones (quas pro non adjectis habemus) non servaverimus, monstramus futuræ posteritati, ubi sese inveniat, & quomodo tueatur, nimirum §. 3. Protocoli Provincialis Tomo 1. in descriptione Conventus *Cibiniensis* ab istis verbis: *consensit Venerabile Dissinitorium* usque ad *Memorabilia*.

Conventus iste, de quo agimus olim fuit Monialium, & probabilius Ordinis Nostri, quod conjicimus hinc, quia proximè nostrum grande, & antiquissimum Monasterium fuerit positus, quem nunc Moniales *Ursulina* ab uno, alteròve Anno infederunt; quémque (nisi sua Majestas, ut Rex Apostolicus ipsis contulit) illegitimè, & nulliter tenent, cum res omnes usui Fratrum Minorum concessæ, præcipuè Ecclesiæ, sint juris, proprietatis, & Domini Summorum Pontificum.

§. V.

Conventus quartus est *Esztelnekiensis*, sic dictus à Pago *Esztelnek*, in cujus extremis intra-Occidentalibus, & Orientalibus est ædifica-
tus

rus sub Titulo, & Patrocinio S. *Georgii* Martyris, originem suam refert ad Annum circiter 1684. Propriè dictum habet Fundatorem neminem, non tamen omninò prætereunda est memoria in rei veritate pientissimi quondam Admodum Reverendi Domini *Moyfis Nagy*, qui nobis hîc loci, Religiosis candidissimi Ordinis S. Pauli primi Eremitæ, *Illye-falva*, & Religiosis Fratrum Minorum Conventualium (nî fallimur, & ideo absolute non asserimus) *Kanta* primos passus aperuit; Hic Apostolicæ paupertatis, & signanter S. Pauli Apostoli insignis Æmulator, quidquid laboribus, ac industriâ suâ acquirebat, paucis admodum pro sui vera necessitate retentis in pauperes Studiosos, Religiosos, ac etiam triviales, & in hos non tantum, qui ad se stipis petendæ gratiâ accederent, sed etiam in illos, quos ipse de industria ad se accerferet, distribuebat; Pannedò nunquam usus amictu, exceptâ contra hyemis injurias pullâ, & rudi clamide. Cæterum ejus toga talaris erat ex simplici, & grassa tela denigrata: laudabili exemplo remonstrans in se illud Apostoli: *habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his contenti sumus* 1. Timothy. 6. v. 8.

§. V I.

Conventus *Vajda-Hunyadiensis* quintus, olim à Principe *Joanne Hunyadi* eleganter, Regiâque planè munificentia inchoatus pro Eremitis S. *Augustini*; sed à Rege *Matthia* absolutus, & à *Paulo Secundo* Summo Pontifice ad instantiam modò dicti Regis, datus fuit nostris, Provinciæ *Sanctissimi Salvatoris*. Postquam verò totum Monasterium, unâ cum Ecclesia (exceptâ solum præaltâ, & firmissimâ Turri) injuriâ hæreseon eversum, plurimos per Annos in suis ruinis sepultum gemuisset, ab Excellentissimo Domino Comite, Domino *Stephano Steinville* Commandante Generali *Transylvania* restitutum est nostris Annò 1710. voluntatem ejus exequente, terminòsque possessionis ponente in facie loci Illustrissimo pariter Domino Barone *Stephano Tige* sui Regiminis pro tunc supremo Colonello.

§. V I I.

Sextus est veteris *Clandiopoleos* sub Titulo Beatæ Virginis ad *Nives*, qui ab ævo fuit ædificatus pro Religiosa Familia S. Patris *Dominici*, quæ
F 3 postquam

postquam ex illo injuriâ temporum excisa fuerat, plurimis Annis fuit in profano usu heterodoxorum, ac circa finem præteriti sæculi ad instantiam Incltyti *Status Catholici*, à pientissimæ memoriæ *Leopoldo* Primo Romanorum Imperatore, & Rege Hungariæ restitutus est Catholicis, sub cura Admodum Reverendorum Patrum Societatis Jesu, qui postquam multis impendiis in platea *Tbordenfi* magnificentissimam Basilicam, eidemque immediatè adjacens Collegium, Seminarium, & Aulam Academicam extruxissent, dictus Inclctus *Status Catholicus* eodem, quò possidebat jure, accedente etiam Illustrissimi Domini *Joannis Antalffi* Ordinarii auctoritate, Nostreis est extraditus Annò 1725. 13. Mensis Junii S. Antonio Sacrà.

Noster antiquus Conventus pariter sub Patrocinio B. Virginis (sub quo mysterio, Nos adhuc usque nunc latet) in Platea *Lupi* ad angulum Civitatis hyberno orientalem exstructus, fundatúsque fuit à Rege *Hungariæ Matthia*, cujus rei testimonium authenticum dicti Regis manu propria, ac usualis Sigilli appensione firmatum extat in Archivo B. Virginis Mariæ de *Colos-Monostra*, authentica autem ejusdem Copia in nostro Provinciali.

§. VIII.

CONVENTUS SUPRESSI.

Primus Conventuum Supressorum est Vallis *Gyergyó*, in extremitate Pagi *Szár-begy* ad plagam septentrionalem in latere collis *Sármány*, qui locus nostræ olim *Custodie* cum fundis sufficientibus, ac quinque fat capacibus ex muro in modum crucis exædificatis Sacellis, quarum hodie tantum tres exstant, nam duæ aliæ operâ, ac industriâ nostrâ versæ sunt in Ecclesiolam, cum eleganti Turri, fuit concessus, & donatus circa Annum Domini 1665. à Spectabili, ac Magnifico Domino *Stephano Lázár*, Sedium Siculicalium *Csik*, *Gyergyó*, & *Kászon* supremo Judice Regio.

§. IX.

Secundus *Udvarhelyiensis* in oppido *Udvarhely* circa initium hujus sæculi Annò 1706. à nostris inaccessus, & extrui cœptus sub Patrocinio SS.

SS. Apostolorum *Petri*, & *Pauli*: Primis pedibus spatia fecit Admodum Reverendus Dominus *Stephanus Lakatos*, supremus Archi-Diaconus Sedium Siculicalium *Csik*, *Gyergyó*, & *Káson*, jámque accessu circumcirca diverforum Fundorum sat copiosè est dilatatus, situ gaudet in toto Oppido peramcèndò. Quinque, vel sex ad summum ab hinc retro annis, multâ industriâ, ac impensis exædificavimus hic loci Ecclesiam grandem, ac elegantissimam ex puris Fidelium Eleëmofynis. In proximè adjacente ruinato Castro habuimus olim grandem Ecclesiam, & Conventum per omnia paratum, ex quo fuimus deturbati à Principe *Joanne Zápoli* juniore.

§. X.

Tertius est *Medgyesiensis* à libera Regiâque Civitate Saxonicali sic dictus, olim etiam titulò, & Patrociniò B. Virginis fuit insignitus, qui à Nostreis, Annis ab hinc prope centum, & nonaginta fuit inhabitatus, sed injuriâ Lutheranæ factionis exinde fuimus exturbati, ubi verò aura melior cœpit spirare, Religionique Catholicæ propagandæ passus aperiri, Annò 1721. 15. Novembris, antiquis Possessoribus restitutus est ad interpositionem Excellentissimi, ac Illustrissimi Domini S. R. I. Comitis *Hugonis Damiani* à *Virmond* Commendantis Generalis *Transylvania*, nostri Ordinis rarò exemplò valde amantissimi. Locum quod attinet, est saluberrimus, & ultra fidem amœnus. Plura qui volet de hoc inveniet tam in libro hujus Conventûs, quàm in Protocolo Provinciali.

§. XI.

Quartus est *Coronensis*, in Platea S. *Joannis*, unde ansam fumentes, Ecclesiam ibi recentissimè restauratam titulò S. *Joannis Baptista* placuit insignire. Olim fuit Sanctimonialium, excisis autem istis, plurimorum annorum decursu fuit in usu Sectariorum Lutheranæ Religionis, ex post autem circiter annum hujus Sæculi 1723. extraditus fuit legitimè Romano-Catholicis sub cura Admodum Reverendorum Patrum Societatis Jesu, qui quidem aliquamdiu in usu Sacro habuerunt, sed Tempelli, ac etiam spatii angustia, vel quibuscunque aliis ex motivis loci pertæsi, tamdiu egerunt per Generalem Commendantem apud Magistra-

stratum, quòd pergrandem Ecclesiam honori SS. *Petri, & Pauli* Apostolorum dicatam unà cum grandi Monasterio adjacente sibi vendicaverunt. Iste olim fuit ædificatus pro Familia *Ordinis Predicatorum*, dehinc, quando, & qua de causa nescimus, venit in possessionem Fratrum *Minorum Conventualium*, ultimatim ad Nos Fratres *Minores* Provinciæ Hungariæ *Sanctissimi Salvatoris*. Ita habent Annales Societatis Jesu, ex quibus communicatum habemus ab Admodum Reverendo Patre *Francisco Pártinger*, hujus Residentiæ olim Superiore. Ecclesiola S. *Joannis* ad cultum Catholicorum reconciliata, cum exiguis rudibus antiquorum Domiciliorum, & spatio, mansit juris Catholicorum, postquam etiam eximii Societatis Jesu Religiosi inde transferunt, quæ post multas instantias à nobis depositas, Annò 1724. 22. Mensis Maji, Nobis personaliter præsentibus, & nomine pro tunc totius *Custodiæ* acceptantibus, Excellentissimus, ac Illustrissimus Dominus S. R. I. Comes *Josephus Lotharius* de, & à *Kinigsegg* Commendans Generalis *Transylvania* &c. possidenda, & *Custodiæ* incorporanda tradidit.

§. XII.

Quintus *Szász-Városhensis* ab Oppido *Szász-Város* sic nominatus, ubi etiam olim extitit prægrandis Ecclesia cum Monasterio, ædificata sumptibus pientissimæ Reginæ Hungariæ *Elisabete*, de qua vide supra. Præsentis autem sæculi 1730. postliminio ad interpolationem Excellentissimi, ac Illustrissimi Domini S. R. I. Comitis *Francisci, Pauli à Vallis* Commendantis Generalis *Transylvaniæ*, Admodum Reverendo Patri *Alexio Csató* Ministro Provinciali, ac in ejus Persona *Provinciæ* ritè possidendum restitui curavit, in præsentia plurium magnæ auctoritatis hominum.

§. XIII.

Sextus est *Szász-Sebestiensis*, in angulo Civitatis æstivo Orientali cum satis amplo quidem pro nunc spatio, non tamen totò, cujus aliquas partes insident, adhuc quidam Civium; quem ad industriam mox dicti Admodum Reverendi Patris *Alexii Csató* idem ipse Excellentissimus, ac Illustrissimus Dominus S. R. I. Comes à *Vallis* Nobis restitui curavit, Annò

nō pariter hujus sæculi 731. die 31. Mensis Octobris; In territorio hujus reperiuntur satis capaxis Ecclesiæ integra sinè tecto rudera, cum exiguus retro Ecclesiam antiquorum Domiciliorum Religiosorum ruderibus. Exstant pariter in fundo hujus Residentiæ sub eodem tecto duæ Domunculæ, atrium, & cellare.

§. XIV.

RESIDENTIARUM

Prima est *Deßiensis*, ab Oppido *Deßs*, in quo posita est, sic nominata; & Ecclesia honori *S. Antonii* de Padua satis firmiter, ac eleganter, sed in loco minùs apto ædificata; Primos passus fixit hic *Provincia* Annō 1712. in exiguo spatiolo, à pluribus Compossefforibus Benefactoribus Catholicis collato, in cujus ampliori descriptione non immoramur, sed hæc sufficiant posteritati informandæ, qui plura vult nōsse, inveniet in *Urbario Residentiæ*.

§. XV.

Secunda est *Segesváriensis*, à Libera, Regiæque Civitate *Segesvár* nominata, sub Titulo, & Patrocinio Sancti *Joseph*, Sponsi B. Virginis Mariæ. Hic loci nunquam hætenus potuimus deprehendere ex ullo scripto, vel non scripto Testimonio, Nos olim habuisse Conventum, vel Domicilium; Ad interpositionem tamen Excellentissimi, ac Illustrissimi Domini S. R. I. Comitis *Josephi Lotharii à Kinigsegg* Commendantis Generalis pro tunc *Transylvania* in superiori Civitate obtinimus Annō 1723. 24. Mensis Novembris, quoddam spatiolum cum Ecclesiola, quam Nos ipsi decenter superinductis fornicibus reparavimus, cui contiguè junctæ sunt aliquot Domunculæ bicontiguæ; Quos exposita factura sit progressus, eventus docebit.

§. XVI.

Tertia est *Albæ-Carolinensis*, ab Inclita Civitate *Alba-Carolinensi* denominata, ubi pari modo Nos Conventum, vel Residentiam habuisse, nullis planè documentis authenticis usque hodie valemus remonstrare

strare, nisi singularis Dei Providentia, tale aliquid ex repositoriis publicis in lucem protraxerit. Pro nunc ubi isthæc Residentia existit, toties, quoties aquæ exundant, tam scedis obnoxia est inundationibus, ut si quis ad planum Areæ è Domibus egrediatur, cingulotenus, & ultra necesse sit, ut aquis immergatur; Eapropter, quia ex hoc incommodo loco ad tutiora migrare meditamur, nihil speciale, & memoriæ dignum judicamus ultrà apponere.

§. X V I I.

DE futuro Monasteriolo, nunc Conservatorio Sanctimonialium Ordinis S. *Clare Virginis* Claudiopoleos ex propriis ædibus Fundatricis Spectabilis, ac Magnificæ Viduæ *Clare Felvinci* legitima autoritate erecto, & magna ex parte ad normam Religiosæ ædis formato, plura memoriæ tradere non libet, donec ad suam debitam, quantum fieri poterit perfectionem pertingat.

§. X V I I I.

Continet reliqua Domicilia, olim faventibus Superis, mediisque accedentibus, in Residentias, & Conventus successivè formanda.

Primum est *Maros-Vásárhelyiense* in amplissimo ejusdem nominis Oppido Annò 1735. acquisitum, & infessum.

Secundum est *Thordense* in Oppido *Thorda* Comitatus ejusdem nominis, Annò eodem acquisitum, & infessum.

Tertium est *Fagarasense* in frequentissimo Oppido *Fagaras* eodem ipsò Annò acquisitum.

Plenitudo ipsius Chronici svadere videbatur, ut in Principum, Herorum, Procerumque *Transylvania* nostræ, ipsorumque pro Republica, intus, forisve præclare gestorum, nec non magnitudinis animi in utrâque fortuna, declarandas laudes tantisper exspatiaremur, contraximus nihilominus consultò vela certis de causis: Ne scilicet in celebrandis vitâ functorum encomiis aures verberando actum ageremus: Ne posteritati illorum ansam præberemus cogitandi, Nos ejusmodi laudibus, ex adulatione insistere, quæ certò animis etiam fortium plerumque passu imperceptibili, mirum, quàm subtiliter sese insinuare soleat; Arbitramur

bamur denique magnis animis (qui non nisi magnorum, præclarorumque laudibus delectantur) posteritatis, de Nobis tametsi maximè benè meritæ, rem multò gratiorem Nos facturos prætereundo, quàm Nostræ exilitatis rudi penicillo sui, suorumque laudibus, utut insistendo.

Claudimus igitur opellam hanc cum humillima demissione ad iudicium S. Matris Ecclesiæ, & quidquid in toto decursu contextûs, signanter de Sanctis, & Beatis, de Miraculis, & Mirabilibus, hinc inde inspersum reperitur, non nisi in sensu Sanctæ Matris Ecclesiæ accipienda esse volumus, & cupimus, ad præscriptum Decretorum Apostolicorum, præcipuè Sanctissimi Domini Urbani VII.

F I N I S.

INDEX QUÆSTIONUM HUIUS OPELLÆ.

- Quoniam ævò invecus in Hungariam Ordo Minorum? *Parte 1. pag. 1. quæst. 1.*
- Quamdiu duravit antiqua Custodia Transylvanica SS. Salvatoris, quidque cum illa successu temporis actum? *P. 1. pag. 5. q. 2. §. 1. & seqq.*
- Quibus partibus Transylvaniæ nova Dogmata incendium intulerint? *P. 1. pag. 7. q. 3. §. 1. & seqq.*
- Quando, & quomodo nostræ Religionis post disturbia hæreseos passus sit apertus? *P. 2. pag. 11. q. 1. §. 1. & seqq.*
- Quando, & quomodo Conventus Csikiensis cum reliquis locis in novam Custodiam fuerit erectus? *P. 2. pag. 14. q. 2. §. 1. & seqq.*
- Quibus incommodis neo-erecta Custodia laboraverit, & qua ratione paci illius consultum fuerit? *P. 2. pag. 22. q. 3. §. 1. & seqq.*
- Quo emolumentò, & fructu exercita fuerit olim Missio nostra Transylvanica? *P. 2. pag. 27. q. 4. §. 1.*
- Nomina Custodum Regiminis, seu Provincialium ab Anno 1640. usque ad Annum 1729. *ibid. pag. 28. §. 2.*
- Quandonam, & qua occasione erecta sit Custodia in Provinciam? *P. 3. pag. 32. q. 1. §. 1. & seqq.*
- Sub cujus auspiciis erecta est Custodia in Provinciam? *P. 3. pag. 34. q. 2. §. Unicò.*
- Quot, & quosnam habuerit Provincia à sui erectione usque in præsens Ministros Provinciales? *P. 3. pag. 36. q. 3. §. Unicò.*
- Num etiamnum impræsentiarum duret Missio Apostolica, & Præfectura in Provincia? *P. & pag. ut suprà q. 4. §. Unicò.*
- Quotnam Conventus habeat mentionata Provincia? *P. 4. pag. 39. q. 1. §. 1. & seqq.*
- Memorabilia circa Conventum Csik Solyóviensem. *P. 4. pag. 41.*
- Conventus suppressi. *P. 4. pag. 46. §. 8. & seqq.*
- Residentiarum. *P. 4. pag. 49. §. 14 & seqq.*
- Domicilia Religiosa. *P. 4. pag. 50.*









